

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Економіко-правовий факультет
Кафедра адміністративного та господарського права

М. А. Баламуш, В. В. Нижникова

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

*методичні вказівки (рекомендації)
для студентів заочного відділення
економіко-правового факультету*

Спеціальність: 081 «Право»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Одеса
Фенікс
2019

УДК 346.6

Б20

*Рекомендовано до друку
Вченою Радою економіко-правового факультету,
протокол № 1 від 31 серпня 2018 р.*

Баламуш М. А. – кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри адміністративного та господарського права ОНУ імені І.І. Мечникова;

Нижникова В. В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного та господарського права ОНУ імені І.І. Мечникова.

Рецензенти:

Миколенко О. І. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права ОНУ імені І.І. Мечникова;

Гаран О. В. – доктор юридичних наук, професор кафедри адміністративного та господарського права ОНУ імені І.І. Мечникова.

Баламуш М. А.

Б20 Адміністративне право : методичні вказівки (рекомендації) для студентів заочного відділення економіко-правового факультету. Спеціальність 081 «Право». Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) / М. А. Баламуш, В. В. Нижникова. – Одеса : Фенікс, 2019. – 162 с.

Дана навчальна дисципліна вивчає адміністративні відносини у сфері публічного управління. Мета програми – надати майбутнім юристам комплекс знань, умінь і навичок, необхідних для виконання ними своїх обов'язків на професійному рівні, допомогти студентам засвоїти значення норм адміністративного права, базою якого є теоретичні положення адміністративно-правової науки та практика публічної управлінської діяльності.

Навчально-методичний посібник призначений для студентів економіко-правового факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право».

УДК 346.6

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	10
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО».....	13
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА.....	20
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО».....	79
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА	82
ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»	142
ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	148
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО».....	151

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Адміністративне право – це галузь правової системи України, що покликана регулювати особливу групу суспільних відносин, головна особливість яких полягає у тому, що вони виникають, змінюються та припиняються у сфері державного управління. Це одна з найбільших галузей національного права, норми якого регулюють різноманітні суспільні відносини в найбільш багатосторонній соціальній сфері – у сфері функціонування виконавчої влади.

Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністративне право» є формування системи теоретичних і практичних знань у сфері адміністративного права, підготовка до практичної та наукової діяльності висококваліфікованих фахівців-правознавців.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є адміністративні відносини у сфері публічного управління та положення відповідно до структури курсу, що складається з двох частин:

- перша – загальна частина;
- друга – спеціальна частина.

Вивчення даного спеціального курсу спрямоване на надання майбутнім юристам комплексу знань, умінь і навичок, необхідних для виконання ними своїх обов'язків на професійному рівні, на усвідомлення студентами значення норм з адміністративного права, базою якого є теоретичні положення адміністративно-правової науки і практика публічної управлінської діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Адміністративне право» є:

- вивчення теорії адміністративного права;
- надання студентам глибоких знань щодо основних категорій адміністративного права, сутності виконавчої влади, публічного управління; механізмів адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини; управління галузями функціями держави; забезпечення законності в управлінській діяльності;

- набуття вмінь аналізу практики застосування адміністративного законодавства.
- сприяння розвитку у студентів самостійності мислення;
- засвоєння студентами юридичної лексики і термінології;
- формування правової культури студентів.

Досконале вивчення дисципліни дозволить запобігти помилкам при застосуванні норм адміністративного права у сфері деліктних відносин, успішно вирішувати завдання зі зміцнення законності.

Нормативна дисципліна «Адміністративне право» вивчається студентами другого курсу економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова в третьому та четвертому семестрах. Планом навчального процесу для вивчення курсу цієї дисципліни відведено *9 кредитів* (у 3-му семестрі – 4 кредити, в 4-му семестрі – 5 кредитів), а це *270 годин учбових занять* (у 3-му семестрі – 120 годин, а в 4-му семестрі – 150 годин). З них на *лекції* передбачено: у 3-му семестрі – 26 годин, а в 4-му семестрі – 40 годин (заочна форма – у 2-му семестрі – 8 годин, а в 3-му семестрі – 8 годин), на практичні та *семінарські заняття* – у 3-му семестрі – 28 годин, а в 4-му семестрі – 28 годин (заочна форма – у 2-му семестрі – 2 години, в 3-му семестрі – 2 години). Формою контролю є залік та іспит. Дисципліна вивчається з застосуванням кредитно-модульної системи (КМС) і складається з чотирьох змістових модулів. Перший змістовий модуль складають теми 1-3 (загальна частина), другий – теми 3-6 (загальна частина), третій – теми 6-9 (загальна частина), четвертий – теми 9-14 (загальна частина), п'ятий – теми 1-4 (особлива частина), шостий – теми 4-6 (особлива частина), сьомий – теми 7-8 (особлива частина), восьмий – теми 10-13 (особлива частина), дев'ятий – теми 13-14 (особлива частина).

Даний курс викладається шляхом поєднання аудиторних занять із самостійною роботою. Лекційні, семінарські, практичні заняття відносяться до аудиторних занять.

Одним з обов'язкових елементів учбового плану для студентів є підготовка до семінарських занять. Для цього студентам необхідно ознайомитися з рекомендованою учбовою, учбово-методичною літературою, нормативно-правовими актами з кожної

теми. Виконання завдань за темами курсу є обов'язковою умовою підготовки до семінарських занять. При підготовці до семінарських занять необхідно:

- ознайомитись з питаннями теми;
- прочитати відповідні питання в підручнику або конспекті;
- ознайомитись з нормативними матеріалами;
- ознайомитись з літературними джерелами, які додаються в плані практичних занять;
- розв'язати завдання до теми.

Для розв'язання завдань необхідно завести окремий зошит, при необхідності записати тези відповідей на питання практичних занять. Розв'язання завдань має бути чітким, повним, обов'язковим є посилання на статті нормативних актів з позначкою, коли і ким він був виданий; має бути особисте тлумачення проблеми на підставі чинного законодавства.

Самостійна підготовка передбачає написання рефератів, доповідей та повідомлень, аналіз нормативних актів і літературних джерел, огляд бібліографії, виконання практичних завдань, вирішення задач тощо.

Запорукою успішного вивчення дисципліни буде систематична перевірка ступеню засвоєння теорії адміністративного права, яка може відбуватися у формі опитування, співбесіди, тестування, написання контрольних робіт, вирішення конкретних завдань. Підсумковою формою контролю знань є складання заліку.

До заліку допускаються студенти, що відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на семінарських заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

Програма курсу «Адміністративне право» призначена для студентів економіко-правового факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право».

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності

ЗК-1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу й синтезу.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання у професійній діяльності в стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.

ЗК-3. Уміння планувати та організовувати свою професійну діяльність.

ЗК-4. Знання й розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.

ЗК-7. Навички збору й аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, оцінка її достовірності, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних.

ЗК-8. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно й точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.

ЗК-9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.

ЗК-11. Уміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

ЗК-15. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

б) фахові загальні компетентності

СК-1. Знання основ теорії та філософії права, структури правничої професії та її ролі в суспільстві.

СК-2. Знання історії права та державних інститутів.

СК-3. Знання стандартів правничої професії.

СК-4. Знання міжнародних стандартів прав людини.

СК-5. Знання Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, а також прецедентної практики Європейського суду з прав людини.

СК-8. Знання засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне право

та адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне й кримінальне процесуальне право.

СК-9. Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК-10. Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.

СК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК-12. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.

СК-13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.

в) спеціальні фахові

1. Знання предмету та системи адміністративного права України, етапів розвитку адміністративного права України, змісту джерел адміністративного права.

2. Здатність здійснювати аналіз законодавчих актів і норм, що регулюють адміністративні відносини в Україні.

3. Уміння розрізняти особливості управлінських, сервісних і правоохоронних адміністративних правовідносин.

4. Здатність розкривати механізми набуття й реалізації прав та юридичних обов'язків в управлінській, сервісній і правоохоронній сферах суспільних відносин.

5. Навички правильного застосовування норм адміністративного права в практичній діяльності.

6. Здатність правильно тлумачити положення адміністративно-деліктного та адміністративно-процесуального законодавства щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, вирішення публічних адміністративних спорів.

7. Здатність за допомогою адміністративно-правових засобів забезпечувати захист прав і свобод людини й громадянина.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні:

знати:

- основні категорії адміністративного права;
- сутність виконавчої влади, публічного управління;

- механізми адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини;
- механізми управління різними галузями;
- способи забезпечення законності в управлінській діяльності.

вміти:

- самостійно аналізувати зміст законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів законодавства, що регулюють адміністративні правовідносини;
- тлумачити адміністративно-правові норми й роз'яснювати вимоги законів та інших нормативно-правових актів у сфері правового регулювання адміністративних правовідносин;
- застосовувати норми адміністративного права;
- вирішувати конкретні життєві ситуації на базі теоретичних знань.

Слід пам'ятати, що адміністративне законодавство України досить мобільне і часто змінюється у зв'язку з активним законодавчим процесом. Тому потрібно регулярно слідкувати за змінами у законодавстві, повсякденно аналізувати спеціальну літературу та періодику.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальна нормативна дисципліна «Адміністративне право» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (КМСОНП).

Дана система запроваджується з метою удосконалення системи контролю якості знань студентів, сприяння формуванню системних та систематичних знань, стабільної самостійної роботи впродовж семестру, підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS).

Оцінювання знань студентів повинно сприяти реалізації низки завдань, зокрема:

- підвищенню мотивації студентів до системного навчання впродовж семестру та навчального року, переорієнтації їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь та навичок;
- відповідності переліку, форм та змісту контрольних заходів вимогам КМСОНП;
- відкритості контролю, яка базується на ознайомленні студентів на початку вивчення дисципліни з переліком, формами та змістом контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання;
- подоланню елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується виконанням індивідуальних завдань із застосуванням модульної системи оцінювання, іспиту;
- розширенню можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, розвитку їх творчого мислення та підвищенню ефективності навчального процесу.

Ця дисципліна вивчається протягом двох семестрів та складається з чотирьох змістових модулів (ЗМ). По завершенні курсу студенти складають іспит. На іспит виносяться вузлові питання, типові й комплексні завдання, що потребують творчої відповіді

та вміння синтезувати отримані знання, застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом виконання індивідуальних завдань, які включають *поточний (модульний ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3, ЗМ4), підсумковий (КПМ) та семестровий (СК) контроль*.

Результати контрольних завдань оцінюються за 100-бальною системою.

За результатами оцінювання змістового модуля студентам виставляються бали.

Максимальна кількість балів, що може набрати студент у п'ятому семестрі за один ЗМ, дорівнює 20-ти балам. За три змістовних модулі студент може одержати максимум 60 балів (по 20 балів за кожний ЗМ), які додаються до наступних максимально можливих 40 балів (до 20 балів за кожен вірну відповідь усного завдання), що одержуються ним за комплексний підсумковий модуль (КПМ).

Під час викладання матеріалу лекцій лектор може здійснювати контрольні опитування студентів. Максимальна оцінка, яку студент може отримати за ці опитування, складає 20 балів, які є складовими КПМ.

Орієнтовні форми поточного контролю (ПМК) знань на семінарських заняттях та їх оцінка:

- доповідь (виступ на задану тему) – до 5 балів;
- доповнення доповіді – до 3 балів;
- експрес-опитування – до 3 балів;
- самостійна робота – до 4 балів;
- вирішення задач – до 4 балів;
- тестування (з набору суджень вибрати вірні) – до 3 балів;
- доповідь, реферат (змістовна письмова робота на задану тему з аналізом літератури та висновками) – до 5 балів;
- участь у дискусії – до 2 балів.

У випадку відсутності студента на лекції або семінарському занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через

усне опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати пропущене заняття шляхом написання реферату на тему, задану викладачем (але не більше половини від загальної кількості лекцій та семінарських занять). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими, за них не нараховується оцінка в балах. За 10 днів до початку екзаменаційної зимньої сесії викладач припиняє приймати відпрацювання.

Таким чином, за цю дисципліну студентом може бути отримано максимально 100 балів. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою знання студента відображаються у заліковій книжці.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

<i>Пара-метри</i>	<i>Змістовий модуль 1 (ЗМ1)</i>	<i>Змістовий модуль 2 (ЗМ2)</i>	<i>Змістовий модуль 3 (ЗМ3)</i>	<i>Змістовий модуль 4 (ЗМ4)</i>	<i>Комплексний підсумковий модуль (КПМ)</i>	<i>Разом (підсумкова оцінка (СК))</i>
Оцінка в балах	0 – 20	0 – 20	0 – 20	0-20	0 – 40	0 – 100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>Сума балів за всі види навчальної діяльності</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>
		<i>для екзамену</i>
90-100	A	Відмінно
85-89	B	Добре
75-84	C	
70-74	D	Задовільно
60-69	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА												
Тема 1. Адміністративне право як наука, навчальна дисципліна та галузь права	8	2	2	-	-	5	10	-	2	-	-	8
Тема 2. Предмет і метод адміністративного права	9	2	2	-	-	5	10	2	-	-	-	8
Тема 3. Поняття «управління» в сучасному адміністративному праві	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	26	6	6	-	-	14	30	2	2	-	-	26
Всього за модулем 1	26	6	6	-	-	14	30	2	2	-	-	26

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Модуль 2												
Змістовий модуль 2												
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА												
Тема 4. Адміністративно-правові норми	10	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 5. Адміністративно-правові відносини	9	2	2	-	-	5	12	2	-	-	-	10
Тема 6. Джерела адміністративного права	8	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	27	6	6	-	-	15	30	2	-	-	-	28
Усього за модулем 2	27	6	6	-	-	15	30	2	-	-	-	28
Модуль 3												
Змістовий модуль 3												
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА												
Тема 7. Систематизація адміністративного законодавства	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 8. Форми державного управління (форми реалізації державної виконавчої влади)	9	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 9. Методи державного управління (методи реалізації державної виконавчої влади)	8	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	25	6	6	-	-	13	24	-	-	-	-	24
Усього за модулем 3	25	6	6	-	-	13	24	-	-	-	-	24
Модуль 4												
Змістовий модуль 4												
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА												
Тема 10. Адміністративна відповідальність	10	2	2	-	-	5	10	2	-	-	-	8
Тема 11. Провадження у справах про адміністративні правопорушення	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 12. Суб'єкти адміністративного права	8	2	2	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Тема 13. Державна служба	8	2	2	-	-	5	8	2	-	-	-	6
Тема 14. Забезпечення законності та дисципліни в діяльності органів публічної адміністрації	6	-	2	-	-	4	3	-	-	-	-	4
Модульна контрольна робота	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	41	8	10	-	-	23	35	4	-	-	-	32
Усього за модулем 2	41	8	10	-	-	23	35	4	-	-	-	32
<i>Усього годин</i>	120	26	28			66	120	8	2	-	-	110

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 5												
Змістовий модуль 5												
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА												
Тема 1.Основи адміністративної організації управління в сучасних умовах	8	2	2	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 2. Правове, інформаційне та наукове забезпечення функціонування органів публічної адміністрації	12	4	2	-	-	6	14	2	2	-	-	10
Тема 3. Кадрове забезпечення органів публічної адміністрації	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Управління в органах виконавчої влади	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 5	40	10	8	-	-	22	44	2	2	-	-	40
Усього за модулем 5	40	10	8	-	-	22	44	2	2	-	-	40
Модуль 6												
Змістовий модуль 6												
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА												
Тема 5. Проблеми організації діяльності органів публічної адміністрації (органів державного управління) в сучасних умовах	10	2	2	-	-	6	12	2	-	-	-	10

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Тема 6. Корупція в органах публічної адміністрації	12	4	2	-	-	6	12	2	-	-	-	10
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 6	22	6	4	-	-	12	24	4	-	-	-	20
Усього за модулем 6	22	6	4	-	-	12	24	4	-	-	-	20
Модуль 7												
Змістовий модуль 7												
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА												
Тема 7. Роль органів публічного адміністрування в регулюванні та організації адміністративно-політичних відносин у суспільстві	12	4	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Роль органів публічного адміністрування в регулюванні та організації соціально-культурних відносин у суспільстві	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 9. Роль органів публічного адміністрування в регулюванні та організації економічних (господарських) відносин у суспільстві	12	4	2	-	-	6	12	2	-	-	-	10

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Тема 10. Публічне адміністрування та адміністративно- правове регулювання обороною	12	4	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 7	46	14	8	-	-	24	42	2	-	-	-	40
Усього за модулем 7	46	14	8	-	-	24	42	2	-	-	-	40
Модуль 8												
Змістовий модуль 8												
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА												
Тема 11. Публічне адміністрування та адміністративно- правове регулювання національною безпекою	12	4	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 12. Публічне адміністрування та адміністративно- правове регулювання освітою та наукою	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 8	22	6	4	-	-	12	20	-	-	-	-	20
Усього за модулем 8	22	6	4	-	-	12	20	-	-	-	-	20

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Модуль 9												
Змістовий модуль 9												
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА												
Тема 13. Публічне адміністрування та адміністративно- правове регулювання культурою	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 14. Публічне адміністрування та адміністративно- правове регулювання охороною здоров'я	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	21	4	4	-	-	12	21	-	-	-	-	20
Усього за модулем 4	21	4	4	-	-	12	21	-	-	-	-	20
<i>Усього годин</i>	150	40	28			82	150	8	2	-	-	140

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

ТЕМА 1. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ЯК НАУКА, НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ТА ГАЛУЗЬ ПРАВА

Лекція – 0 годин.

Історія становлення та розвитку адміністративного права України. Камеральні науки і наука поліцейського права. Становлення науки адміністративного права. Правове регулювання управління на теренах України в період середньовіччя і Нового часу. Українська адміністративно-правова наука і практика на початку ХХ ст. та у радянську добу. Система джерел вітчизняного адміністративного права в їх історичній ретроспективі. Становлення адміністративно-правової науки у незалежній Україні. Адміністративне право як наука, навчальна дисципліна та галузь права. Науки адміністративного права: поняття, об'єкт, предмет і джерела. Відомі адміністративісти України. Рівні наукового пізнання та концепції адміністративного права.

Практичне заняття – 2 години, самостійна робота – 8 годин.

І. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Історичні етапи становлення та розвитку адміністративного права.
2. Адміністративне право як навчальна дисципліна.
3. Поняття та джерела науки адміністративного права.
4. Відомі адміністративісти України. Рівні наукового пізнання.
5. Концепції адміністративного права.

Самостійна робота:

1. Наукове життя професора Васильєва Анатолія Семеновича.
2. Наукове життя професора Авер'янова Вадима Борисовича.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. ЗАВДАННЯ:

Завдання 1. Адміністративне право радянського періоду: загальна характеристика.

Завдання 2. Історичні етапи розвитку адміністративного права України.

IV. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Адміністративне право як навчальна дисципліна – це навчальний курс, передбачений для студентів вищих навчальних закладів юридичного спрямування.

Структура адміністративного права складається з трьох частин: Загальної, Особливої та Спеціальної.

Загальна частина адміністративного права включає в себе загальні поняття адміністративного права, наприклад, поняття системи адміністративного права; предмету і методу адміністративно-правового регулювання; адміністративно-правових норм і відносин; поняття суб'єктів адміністративного права та ін.

Особлива частина адміністративного права включає в себе особливості адміністративно-правового регулювання та публічного управління адміністративно-політичною, соціально-культурною та господарською сферами.

Спеціальна частина адміністративного права включає в себе специфіку застосування заходів адміністративного примусу і специфіку здійснення правоохоронної діяльності уповноваженими на те органами («Адміністративний процес і відповідальність», «Адміністративне судочинство»).

Наука адміністративного права – це система знань про адміністративне право як галузь права, про адміністративно-правові

норми та адміністративно-правові відносини, про історію їх становлення й розвитку, а також про основні тенденції розвитку адміністративного права в майбутньому.

До джерел науки адміністративного права належать:

- 1) діючі нормативно-правові акти і нормативні договори;
- 2) нормативно-правові акти і нормативні договори, що втратили силу;
- 3) монографії, підручники та навчальні посібники;
- 4) наукові статті в журналах.

Суб'єкти науки адміністративного права – це вчені, які досліджують проблеми адміністративного права.

Свій розвиток адміністративне право починає з камеральної науки (наука про фінанси, економіку, господарство, управління), яка виникла у Австрії та Германії, і яку в часи її розвитку ще називали поліцейською наукою.

Становлення камералістики як науки відбулося у зв'язку з підвищеною необхідністю у фінансах для утримання двору (держави), чиновного апарату, армії тощо. Політична за своєю суттю, вона враховувала також вчення про економіку і про державні фінанси. Вона мала свій інструментарій вивчення управління, його структурну організацію та процес здійснення. На її теоретичних основах і виникла у XIX столітті нова наука – адміністративне право.

У середньовічних європейських університетах до камералістики як навчального предмета входив ряд адміністративних і економічних дисциплін. З розвитком управління у важливу правову галузь камералістика поступово перетворилася на поліцейське, а потім на адміністративне право. Вона напрацьовувала свою термінологію, створювала спеціальні правові норми, систему категорій, форми і методи діяльності. Сучасне адміністративне право є продуктом європейського континентального правового розвитку.

У розвитку вітчизняного адміністративного права виділяють наступні етапи:

- 1) Часи Київської Русі та Галицько-Волинського князівства: Руська правда, церковне право;

2) литовсько-польська доба: Литовські статuti, Магдебурзьке право, канонічне право;

3) козацько-гетьманська доба: звичаєве право, гетьманські універсали;

4) період з кінця XIX ст. до 1717 року: Конституція Пилипа Орлика;

5) період Української народної республіки (1917-1920 рр.): Універсали УНР, Конституція УНР;

6) радянський період до 60-х років XX ст.: Адміністративний Кодекс 1927 р.;

7) радянський період з 60-х років XX ст.: Кодекс України про адміністративні правопорушення 1984 р.;

8) період становлення незалежної України.

Врахування історії розвитку управлінських відносин у предметі адміністративного права дозволяє сьогодні говорити про існування трьох концепцій адміністративного права, які представлені в науковій літературі:

1. Адміністративне право – це управлінське право. Представники цієї концепції визначають предмет адміністративного права як суспільні відносини, що виникають у сфері державного управління. Особливість такого роду відносин, як зазначають представники концепції, полягає в тому, що вони безпосередньо пов'язані з державно-управлінською діяльністю, а тому узагальнено іменуються «управлінськими». Іноді представники управлінської концепції адміністративного права визнають той факт, що до предмету адміністративного права сьогодні слід відносити й інші відносини, що за своєю суттю не є «управлінськими» (наприклад, відносини, що виникають у зв'язку з судовим розглядом справ про адміністративні правопорушення, чи відносини, пов'язані з розглядом адміністративних публічних спорів у адміністративних судах).

2. Адміністративне право – це сервісне право. Представники цієї концепції стверджують, що адміністративне право – це аж ніяк не «управлінське право», а головним чином «публічно-сервісне право», тобто право, спрямоване на обслуговування потреб та інтересів приватних осіб у їх стосунках з органами

публічної адміністрації. Сутність цієї концепції полягає у відході від домінування «управлінської» складової предмета адміністративного права і визнанні не просто рівноцінною, а більш важливою, його так званої «публічно-сервісної» складової.

3. Адміністративне право у рівній мірі поєднує в собі управлінські, сервісні та правоохоронні начала. Якщо перші дві концепції адміністративного права намагалися визначити пріоритетність одних суспільних відносин над іншими (управлінських над сервісними чи сервісних над управлінськими), то представники третьої концепції не намагаються обґрунтувати важливість і значимість одних суспільних відносин, що входять до предмету адміністративно-правового регулювання, над іншими. Вони підкреслюють рівнозначність усіх різноманітних суспільних відносин, які регулює адміністративне право. Але в цьому випадку виникає необхідність уточнення в предметі адміністративного права групи «управлінських», «сервісних» та «правоохоронних» відносин. Тобто є необхідність у новій класифікації суспільних відносин, що входять до предмету адміністративного права, яка б, з одного боку, враховувала їх єдність та спільність у межах адміністративного права як галузі права, а з другого, виділяла б їх особливості, що дозволяло б говорити про їх певну специфіку і відособленість.

Основна література:

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2007. – 591 с.

2. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

3. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

4. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

5. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Пругатар, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

6. Куйбіда Р. О. Шишкін В. І. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.

7. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України: доктринальні аспекти реформування / Авер'янов В. Б. // Право України. – 1998. – № 8.

8. Авер'янов В. Б. Реформування Українського адміністративного права: черговий етап // Право України. – 2000. – № 7.

9. Іванов В. Історія держави і права України : підруч / В. Іванов. – К. : МАУП, 2007. – 552 с.

10. Терлюк І. Історія держави і права України (Доновітній час) / І.Терлюк. – К. : Атіка, 2006. – 459 с. – С. 110.

ТЕМА 2. ПРЕДМЕТ І МЕТОД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Лекція – 2 години.

Поняття адміністративного права. Предмет адміністративно-правового регулювання. Методи, способи та типи адміністративно-правового регулювання. Співвідношення та порівняльна характеристика адміністративного права з конституційним правом та іншими галузями права. Еволюція наукових поглядів на зміст та систему адміністративного права. Система сучасного адміністративного права.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 8 годин.

І. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Предмет адміністративного права.
2. Метод адміністративно-правового регулювання. Спосіб та типи адміністративно-правового регулювання.

3. Співвідношення адміністративного права з конституційним правом.
4. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права (цивільне, сімейне, кримінальне, трудове та ін.).
5. Система адміністративного права. Які підгалузі адміністративного права Ви знаєте?

Самостійна робота:

1. Які аргументи можна навести щодо існування самостійної галузі права «адміністративне процесуальне право» чи, навпаки, які аргументи доводять, що «адміністративне процесуальне право» – лише інститут адміністративного права?
2. Які критерії лежать в основі поділу національного права на галузі? Чи відповідає адміністративне право та інші галузі цим критеріям? Чи існує необхідність виділення додаткових критеріїв, які б допомогли провести чітку межу між галуззю права та будь-яким іншим комплексним утворенням?
3. Чи існують у сімейному праві правовідносини, які за своєю суттю є адміністративно-правовими? Якщо «так», то які й чому? Якщо «ні», то аргументуйте свою думку.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Адміністративне право регулює три види суспільних відносин:

1) управлінські правовідносини – це відносини, що виникають всередині системи органів державної виконавчої влади, всередині інших органів державної влади, таких як прокуратура, адміністрація Президента України та ін., а також при делегуванні державно-владних повноважень іншим суб'єктам права (органам місцевого самоврядування);

2) сервісні правовідносини (правозабезпечувальні) – виникають у зв'язку із реалізацією прав і свобод людини й громадянина, а також права організацій, що звернулись в органи публічної

адміністрації (видача ліцензії, дозволів, реєстрація політичних партій, реєстрація суб'єктів господарської діяльності та ін.);

3) правоохоронні правовідносини – виникають у сфері забезпечення громадського (публічного) порядку, а також з питань застосування засобів адміністративного примусу.

Адміністративно-правовий метод – це сукупність правових засобів і способів (прийомів), які застосовують органи управління для забезпечення регулюючого впливу норм адміністративного права на суспільні відносини.

Особливість методу адміністративного права полягає в тому, що його норми орієнтовані на задоволення не приватних та особистих, а публічних інтересів – інтересів людей, держави і суспільства, вони передбачають пряме застосування адміністративних санкцій.

Крім того, суспільні відносини, що регулюються нормами адміністративного права, завжди передбачають нерівність учасників, жорстке підпорядкування волі, яка скерована єдиною управлінською волею.

Слід звернути увагу на те, що методу адміністративного права притаманні імперативний і диспозитивний методи як загальні методи правового регулювання, що реалізуються шляхом: а) використання приписів; б) встановлення заборон; в) надання дозволів.

Імперативний метод правового регулювання – це метод владних приписів, характерний для адміністративного права.

Диспозитивний метод (метод координації), на відміну від імперативного метода, передбачає юридичну рівність учасників правовідносин і застосовується, як правило, в цивільному праві, але має місце і в приватному адміністративному праві. Диспозитивний метод у адміністративному праві застосовується для встановлення правового статусу державних службовців і для здійснення ними посадових повноважень у сфері державного управління. Юридичним фактом у даному випадку, як правило, виступає договір.

Система адміністративного права – це внутрішня структура адміністративного права як галузі права:

1) адміністративно-правові підгалузі – адміністративне-матеріальне право, адміністративне процедурне право;

2) адміністративно-правові інститути – це сукупність норм права, що врегульовують однорідні відносини (інститут державної служби, адміністративні послуги);

3) адміністративно-правові норми.

З'ясування співвідношення адміністративного права з іншими суміжними правовими галузями відіграє істотну роль для уточнення його соціальної природи і призначення, особливостей змісту, а також визначення місця в правовій системі.

Найтісніше адміністративне право взаємодіє з конституційним правом. Конституційне право закріплює основи організації та функціонування суб'єктів публічної влади, їх місце в державному механізмі, права і свободи людини.

Адміністративне право деталізує і конкретизує норми конституційного права. Така деталізація й конкретизація полягає в тому, що адміністративне право визначає юридичний механізм реалізації громадянами своїх прав і свобод; компетенцію структур публічної влади; адміністративно-правові засоби захисту відповідних відносин; форми і методи виконавчо-розпорядчої діяльності публічної адміністрації; основи її галузевої, міжгалузевої, регіональної та місцевої організації.

Адміністративне право тісно взаємодіє з цивільним правом. Як і цивільне, адміністративне право регулює певну частку відносин майнового характеру (наприклад, вилучення товарів з обігу, вилучення за митними правилами). Однак норми цивільного права регулюють ті відносини, у яких сторони рівноправні, а норми адміністративного права – відносини, що будуються на юридичній підвладності однієї сторони іншій стороні.

Взаємозв'язок між адміністративним і трудовим правом спостерігається у сфері регулювання службових відносин. Норми трудового права визначають статус службовців як учасників трудового процесу (умови праці, охорону праці, розгляд трудових суперечок). Норми ж адміністративного права регулюють державно-службові відносини: умови надходження на службу, порядок її проходження, правила користування службовими документами, повноваження посадових осіб щодо організації трудового процесу тощо.

Адміністративне право тісно пов'язане з фінансовим правом. Власне фінансове право своїм народженням зобов'язане державному, адміністративному і, частково, цивільному праву. Фінансове право регулює відносини в сфері фінансової діяльності держави, насамперед у діяльності щодо акумулювання і розподілу коштів, що становлять національний дохід держави. Для регулювання виникаючих тут відносин використовується адміністративно-правовий метод. Однак фінансове право визнане самостійною галуззю, тому що регулювання мобілізації, розподілу і використання коштів у державних інтересах має велике значення і відрізняється специфічними особливостями.

Основна література:

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2007. – 591 с.
2. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.
3. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
4. Куйбіда Р. О. Шишкін В. І. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.
5. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.
6. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.
7. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

8. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

9. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України: доктринальні аспекти реформування / Авер'янов В. Б. // Право України. – 1998. – № 8.

10. Авер'янов В. Б. Реформування Українського адміністративного права: черговий етап / Авер'янов В. Б. // Право України. – 2000. – № 7.

11. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : монографія / Р. С. Мельник. – Х. : Вид-во Харківського національного університету внутрішніх справ, 2010. – 398 с.

12. Миколенко О. І. Теорія адміністративного процедурного права: монографія / О. І. Миколенко. – Харків : Бурун Книга, 2010. – 336 с.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ «УПРАВЛІННЯ» В СУЧАСНОМУ АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ

Лекція – 0 годин.

Поняття управління та його види. Характеристика біологічного і технічного управління. Поняття, види та основні ознаки соціального управління. Поняття державного управління, його ознаки та суб'єкти. Основні підходи до розуміння державного управління. Співвідношення державного управління та публічного адміністрування. Співвідношення державного управління та виконавчої влади.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

І. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття управління та його види.
2. Поняття, ознаки та види соціального управління.
3. Поняття, ознаки та суб'єкти державного управління.

4. Співвідношення понять «державне управління» та «виконавча влада».
5. Співвідношення понять «державне управління», «публічне управління» та «публічне адміністрування».

Самостійна робота:

1. Висловіть свою позицію щодо вимог до суб'єкта управління. На вашу думку, чи повинен такий суб'єкт: 1) розумітися в теорії управління та мати управлінський досвід; 2) розумітися у сфері управління та пройти шлях від рядового працівника до керівника державного органу (наприклад, від лікаря швидкої допомоги до міністра Міністерства охорони здоров'я України); 3) поєднувати в собі обидві вимоги?
2. Поясніть різницю між управлінням та менеджментом. Чи може існувати менеджмент в органах державної влади? Якщо «так», то доведіть це. Якщо «ні» – аргументуйте своє твердження.
3. Культура, економіка, національна безпека. В якій із названих сфер, на вашу думку, найбільше розповсюджені управлінські правовідносини? Чим це обумовлено?

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Управління – це функція, притаманна будь-якій організованій системі, яка полягає у впливі суб'єкта управління на об'єкт управління для упорядкування відносин між ними і досягнення загальних цілей і завдань. У науці виділяють три види організованих систем (залежно від об'єкта управління), яким властива функція управління: біологічні, технічні та соціальні.

Система управління складається з таких частин:

Суб'єкт управління – керівна складова системи управління, в інтересах якої здійснюється сам процес управління. Суб'єкт управління має домінантне значення серед інших частин системи управління. Це пояснюється тим, що процес управління

здійснюється в інтересах суб'єкта управління, тобто останній зацікавлений у здійсненні процесу і в позитивних результатах управління.

Об'єкт управління – керована складова системи управління, те, на що спрямовано управління. Об'єктами управління можуть бути окремі особи та групи людей, державні органи та недержавні структури, процес виробництва, рослинний і тваринний світ, технічні пристрої та засоби. Саме різноманітність об'єктів управління дає змогу вирізняти певні види управління, про що буде сказано далі.

Управлінський вплив – це процес керування, що здійснюється суб'єктом управління, завдяки якому забезпечується підпорядкування об'єкта суб'єктові та реалізується на практиці мета управління. Вказаний вплив здійснюється за допомоги різноманітних дій, команд. Саме через управлінський вплив суб'єкт управління втілює в життя плани щодо змін об'єкта управління та забезпечує настання результатів, максимально наближених до мети управління.

Зворотній зв'язок – інформація, яку отримує суб'єкт управління і з якої судить про результативність управлінського впливу та стан об'єкта управління. Багато в чому саме за рахунок наявності зворотного зв'язку система набуває ознак цілісності та отримує можливість вчасно коригувати прояви управлінського впливу. Зворотній зв'язок дозволяє в режимі реального часу співпоставляти мету управління, результати проміжних етапів та ефективність управлінського впливу.

Біологічне управління – це управління тваринними і рослинними організмами, здійснюване з метою підвищення їх продуктивності (біотехнологія, генна інженерія і т.д.)

Технічне управління – це управління технічними процесами, устаткуванням, механізмами з метою полегшення умов праці.

Усі вчені стверджують, що і біологічне і технічне управління здійснюється в рамках соціального, тобто суб'єктом управління завжди виступають люди.

Соціальне управління – це управління людьми та їх колективами.

Будь-яке управління володіє наступними ознаками:

1) існує суб'єкт управління – це той, хто здійснює управління;

2) існує об'єкт управління – це те, на що спрямовано управлінський вплив суб'єкта управління.

3) наявність комплексу цілеспрямованих і організаційних команд, за допомогою яких здійснюється управління.

Розглядаючи соціальне управління, можна виділити властиві тільки йому особливості: і суб'єктом, і об'єктом управління завжди виступає людина; виникає тільки там, де існує спільна діяльність людей; владність соціального управління, тобто управління, базується на певній співвідпорядкованості воль.

Одним з видів соціального управління виділяють державне управління, яке управління характеризується наступними ознаками:

1) має загальнодержавний характер – здійснюється від імені держави і охоплює основні сторони суспільного і державного життя;

2) здійснюється на основі Конституції та законів України з дотримання принципу «верховенства права»;

3) має юридично владний, розпорядчий характер. Тобто вимоги державних органів є обов'язковими до виконання, а їх невиконання тягне юридичну відповідальність;

4) здійснюється безперервно і постійно.

Важливо розрізняти поняття «державне управління» та «виконавча влада». Державне управління – поняття більш широке, ніж виконавча влада, тому що державне управління здійснюється не тільки органами виконавчої влади, але й адміністраціями державних підприємств, керівниками підприємств і установ.

Основна література:

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2007. – 591 с.

2. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

3. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

4. Куйбіда Р. О. Шишкін В. І. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.

5. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

6. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

7. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

8. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваїте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 4. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ НОРМИ

Лекція – 0 годин.

Поняття та ознаки адміністративно-правової норми. Структура адміністративно-правової норми та особливості її відображення у національному законодавстві. Форми реалізації норм адміністративного права. Класифікація адміністративно-правових норм. Функції адміністративно-правової норми. Початкові норми та норми-правила поведінки, їх вплив на формування сучасної системи права. Матеріальні та процедурні адміністративно-правові норми: поняття та особливості. Дія адміністративно-правових норм у часі, просторі та за колом осіб.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття та ознаки адміністративно-правової норми.
2. Структура адміністративно-правової норми та особливості її відображення в національному законодавстві.
3. Початкові норми та норми-правила поведінки. Їх вплив на формування сучасної системи права. Наведіть приклади початкових норм та норм-правил поведінки в адміністративному праві.
4. Матеріальні та процедурні адміністративно-правові норми. Поясніть різницю цієї класифікації від класифікації норм на матеріальні та процесуальні.
5. Інші класифікації адміністративно-правових норм.

Самостійна робота:

1. Особливості дії адміністративно-правової норми у часі.
2. Особливості дії адміністративно-правової норми у просторі.
3. Особливості дії адміністративно-правової норми за колом осіб.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Адміністративно-правова норма – це загальнообов’язкове, формально визначене правило поведінки, передбачене адміністративним законодавством, невиконання якого тягне за собою застосування заходів державного примусу.

Особливості адміністративно-правових норм:

- 1) містяться в 95% нормативно-правових актів;
- 2) адміністративно-правові норми неможливо систематизувати в рамках єдиного нормативно-правового акту;
- 3) адміністративно-правова норма врегульовує управлінські, правоохоронні та сервісні відносини.

Цілі адміністративно-правових норм:

- організація й регулювання управлінських відносин;
- інформування;
- охорона (забезпечення законності й дисципліни в державному управлінні);

- заохочення (стимулювання учасників відносин до участі в державному управлінні);
- формування соціально-моральних якостей (правосвідомості, ставлення до громадського порядку, безпеки тощо).

Структура адміністративно-правової норми – це її внутрішня будова, визначений порядок взаємозв'язку, взаємозумовленості та взаємозалежності складових частин норми. В адміністративному праві структура норми, як правило, є традиційною (стереотипною) і включає умови (гіпотезу) норми, під якими слід розуміти вказівку на юридичні факти, за наявності котрих норма може здійснювати вплив на суб'єкти адміністративних правовідносин (тут необхідно зазначити, що норми, які передбачають адміністративну відповідальність, у своїй структурі переважно не містять гіпотези, що пояснюється їх відсилочним характером), а також диспозицію, яка є центральною, головною частиною адміністративно-правової норми і яка визначає саме правило поведінки та санкцію.

Адміністративні норми не однорідні за своїм функціональним призначенням, тому їх можна розділити на два види:

- 1) початкові норми (норми-начала);
- 2) норми-правила поведінки.

Початкові адміністративні норми своєю чергою поділяються на:

1) норми-начала – закріплюють основи економіки і політики, громадського суспільства та державного устрою, взаємовідносини держави та особистості, права та свободи людини й громадянина. Слід зазначити, що норми-начала – це виключно матеріальні норми, чого не можна сказати стосовно інших початкових норм – норм-принципів, норм-дефініцій та установчих норм;

2) норми-принципи – закріплюють вихідні принципи права;

3) норми-дефініції – містять повні або неповні визначення деяких правових категорій та понять;

4) установчі норми – формулюють цілі та завдання галузей права, галузей законодавства та правових інститутів.

За формою припису адміністративно-правові норми класифікують на: зобов'язуючі – які зобов'язують здійснити певні дії;

заборонні – забороняють вчиняти певні дії; дозвільні (повноважні, диспозитивні) – надають дозвіл діяти в межах вимог норми, вчиняти активні дії; стимулюючі (заохочувальні) – забезпечують вплив на поведінку учасників правовідносин за допомогою засобів морального і матеріального характеру.

Адміністративно-правові норми поділяються відносно дії: за простором, часом та за колом осіб. Щодо повноти викладення змісту виділяють: абсолютно визначені та відносно визначені; відсильні та бланкетні.

1. Залежно від предмета регулювання:

а) матеріальні норми – закріплюють комплекс прав та обов’язків, а також відповідальність учасників управлінських відносин;

б) процесуальні норми – закріплюють порядок, процедуру здійснення прав та обов’язків суб’єктів адміністративного права;

в) адміністративно-процесуальні норми є формою життя, засобом здійснення норм адміністративного матеріального права.

2. За спрямованістю змісту:

а) такі, що закріплюють порядок утворення і правовий стан суб’єктів;

б) такі, що визначають форми і методи управлінської діяльності;

в) такі, що встановлюють порядок проходження публічної служби, права та обов’язки службовців;

г) такі, що визначають способи й порядок забезпечення законності в державному управлінні;

д) такі, що регулюють управління окремими галузями (соціально-культурною, адміністративно-політичною тощо), державними функціями та територіями;

е) норми, що встановлюють права й обов’язки громадян у сфері виконавчої та розпорядчої діяльності держави.

3. За адресами або суб’єктами:

а) адресовані органам державно-виконавчої влади;

б) адресовані іншим державним виконавчо-розпорядчим органам;

- в) адресовані державним службовцям;
- г) адресовані державним підприємствам, закладам, організаціям;
- д) адресовані недержавним об'єднанням, підприємствам, закладам;
- е) адресовані громадянам.

4. За формою припису:

а) зобов'язуючі (приписні) норми – зобов'язують здійснювати певні дії при виникненні передбачених ними умов. Наприклад, під час прийому на роботу організація зобов'язана видати наказ;

б) заборонні норми – забороняють вчинення тих чи інших дій в умовах, які нею визначені. Заборони можуть мати загальний або спеціальний характер. Наприклад, заборона вчиняти дії, що підпадають під ознаки адміністративного правопорушення, є загальною, а заборона міліції застосовувати спеціальні засоби щодо неповнолітніх – спеціальною;

в) повноважні (дозвільні, диспозитивні) норми – уповноважують адресата (або дозволяють йому) діяти в рамках вимог норми за своїм розсудом, проте, підкоряючись правовому режиму, який нею встановлено. Фактично ці норми надають адресату вибір: або чинити певні дії, або не чинити їх. Конкретний юридичний зміст цих норм залежить від особливостей їх адресата. Так, громадянину надається можливість самостійно вирішувати питання реалізації свого права на скаргу. Він може на свій розсуд подати або не подати скаргу на неправомірні дії посадових осіб;

г) стимулюючі (заохочувальні) норми – забезпечують за допомогою засобів матеріального або морального впливу належну поведінку учасників управлінських відносин, встановлюють різні пільги (наприклад у сфері оподаткування).

д) рекомендаційні норми – містять рекомендації, що, як правило, не мають юридично-обов'язкового характеру, тобто не містять у собі прямо виражених приписів, а дають можливість пошуку найбільш доцільних варіантів розв'язання завдань, що виникають.

5. За галузевою належністю:

а) матеріальні норми – юридично закріплюють комплекс обов’язків і прав, а також відповідальність учасників управлінських відносин, тобто фактично їх адміністративно-правовий статус. У них знаходить вияв той правовий режим, у рамках якого повинна функціонувати система публічного управління. Такі норми нерідко називають статичними;

б) процесуальні норми – регламентують динаміку публічного управління і пов’язаних з ним управлінських відносин. Ними визначається порядок прийому, розгляду, вирішення скарг і заяв, порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення тощо. Їх призначення – визначати порядок реалізації юридичних обов’язків і прав, встановлених матеріальними нормами.

6. За межею дії:

а) у просторі – дія норм у просторі передбачає територію, на яку поширюється їх юридична сила. У деяких випадках адміністративно-правові норми можуть бути міжтериторіальними, приміром, відомчі норми органів управління транспортом; територією дії норм можуть бути окремі економічні зони;

б) у часі – дія адміністративно-правових норм та часом може обмежуватися будь-якими термінами (строкові норми), або не обмежуватися (безстрокові норми).

7. За ступенем загальності:

а) загальні – мають загальне значення, наприклад: документи, які підтверджують громадянство України, є паспорт громадянина України, а для осіб до 16 років – свідоцтво про народження;

б) міжгалузеві – регулюють конкретну функцію в усіх галузях (норми міжгалузевого управління);

в) галузеві – регулюють відносини у межах однієї галузі. Здебільшого це норми галузевих міністерств та відомств;

г) місцеві – норми місцевих органів виконавчої влади, а також місцевого самоврядування.

8. За повнотою викладених велінь:

а) визначені;

б) бланкетні (відсильні) – норми непрямої дії, які самі не встановлюють правил поведінки, а мають відсильний характер до інших нормативних актів. Наприклад, посадові особи міліції мають право у випадках, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення, накладати адміністративні стягнення або передавати матеріали про адміністративні правопорушення на розгляд інших органів, громадських об'єднань або трудових колективів.

9. За юридичною силою:

а) викладені в законах;

б) викладені в указах;

в) викладені в постановах;

г) викладені в рішеннях;

д) викладені в наказах тощо.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради РСР. – 1984. – № 51. – С. 1122.

3. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 6.07.2005 р. № 2747-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – С. 446.

4. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2007. – 591 с.

5. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

6. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

7. Куйбіда Р. О. Шишкін В. І. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.

8. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

9. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

10. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

11. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

12. Миколенко О. І. Теорія адміністративного процедурного права : монографія / О. І. Миколенко. – Харків : Бурун Книга, 2010. – 336 с.

ТЕМА 5. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

Лекція – 2 години.

Поняття та основні ознаки адміністративно-правових відносин. Етапи виникнення адміністративних правовідносин. Поняття юридичних фактів. Юридичні факти, які породжують адміністративно-правові відносини. Класифікація юридичних фактів. Поняття та особливості управлінських адміністративних правовідносин. Поняття та особливості сервісних (право-забезпечувальних) адміністративних правовідносин. Поняття та особливості правоохоронних адміністративних правовідносин. Структура та класифікація адміністративних правовідносин.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

І. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття та ознаки адміністративно-правових відносин.

2. Юридичні факти, які породжують адміністративно-правові відносини.
3. Поняття та особливості управлінських адміністративних правовідносин.
4. Поняття та особливості сервісних (правозабезпечувальних) адміністративних правовідносин.
5. Поняття та особливості правоохоронних адміністративних правовідносин.
6. Структура й класифікація адміністративно-правових відносин.

Самостійна робота:

1. Розкрийте правову природу правових відносин, що виникають між студентами та викладачами вищих навчальних закладів під час надання їм освітніх послуг. Мова йде про адміністративні, трудові чи корпоративні правовідносини? Аргументуйте свою позицію.
2. Розкрийте зміст адміністративних правовідносин, які виникають між Прем'єр-міністром України та головами місцевих державних адміністрацій.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Адміністративно-правові відносини – це суспільні відносини, врегульовані нормами права, які мають натупні характерні ознаки:

1) виникають у ході реалізації органами державного управління управлінських, правоохоронних і правозабезпечувальних відносин;

- 2) їм притаманний публічно-державний інтерес;
- 3) їх учасником завжди є орган державного управління;
- 4) мають організаційний характер;
- 5) їх захист здійснюється в адміністративному порядку.

Підставою виникнення, припинення та зміни адміністративних правовідносин є юридичні факти.

Юридичні факти – це життєві обставини, з якими закон пов'язує виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.

Юридичні факти класифікуються за різними критеріями.

1. За наслідками, що настали:

а) правоутворюючі факти – викликають встановлення правовідносин (наприклад, вчинення адміністративних правопорушень);

б) правозмінюючі факти – змінюють існуючі правовідносини;

в) правоприпиняючі факти – зумовлюють припинення правовідносин. Такими є дії особи щодо здійснення суб'єктивного права або щодо виконання юридичного зобов'язання.

2. За наявності або відсутності зв'язку факту з волею суб'єкта юридичні факти поділяють на події (не залежать від волі людини, але призводять до певних юридичних наслідків) та дії, що своєю чергою діляться на правомірні та неправомірні дії.

Правомірні дії – це дії, що відповідають адміністративно-правовим нормам.

Неправомірні дії – це проступки, що тягнуть за собою застосування заходів адміністративного примусу.

Поняття та види адміністративно-правових відносин

Управлінські адміністративні правовідносини – це врегульовані адміністративним правом відносини, що виникають між органом публічної адміністрації та підпорядкованим йому суб'єктом.

Ознаки:

1) завжди виникають всередині системи органів державної виконавчої влади, або всередині будь-якого державного органу;

2) між суб'єктами правовідносин існують не тільки владні відносини, а й відносини підпорядкування.

Сервісні адміністративні правовідносини – це врегульовані адміністративним правом відносини, що виникають між органом публічної адміністрації, пересічними громадянам та організаціями відносно надання публічних послуг.

Ознаки:

1) характеризують зовнішню діяльність органів публічної адміністрації;

2) ініціаторами таких правовідносин в основному є пересічні громадяни та організації, які звертаються до органів публічної адміністрації;

3) публічна послуга надається письмовим або усним рішенням органу публічної адміністрації.

Правоохоронні адміністративні правовідносини – це врегульовані адміністративним правом відносини, що виникають між органом публічної адміністрації та пересічними громадянами або організаціями з питань забезпечення публічного порядку та застосування заходів адміністративного примусу:

1) це відносини щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності;

2) це відносини щодо розгляду скарг у адміністративному порядку;

3) це відносини щодо розгляду спорів у межах адміністративного судочинства;

4) це відносини щодо застосування інших заходів адміністративного примусу правоохоронними органами.

Адміністративні правовідносини мають свою внутрішню структуру, що складається з трьох елементів: суб'єкта, об'єкта та змісту.

Об'єкт – це те, з приводу чого виникають адміністративні правовідносини.

Існує два підходи до розуміння об'єкта адміністративних правовідносин:

- об'єкт – це дії, вчинки людей;
- об'єкт – це предмети матеріального і нематеріального світу, а також вчинки та дії людей.

Суб'єкт – це учасник адміністративних правовідносин.

Зміст – сукупність суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, якими наділені учасники певних адміністративних правовідносин.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради РСР. – 1984. – № 51. – С. 1122.

3. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 6.07.2005 р. № 2747-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – С. 446.

4. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2007. – 591 с.

5. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

6. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

7. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

8. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

9. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

ТЕМА 6. ДЖЕРЕЛА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Лекція – 0 годин.

Поняття та види джерел адміністративного права. Акти міжнародного права як джерела адміністративного права. Поняття та класифікація адміністративних нормативно-правових актів. Закони і підзаконні акти як джерела адміністративного права. Конституція як акт найвищої юридичної сили і джерело адміністративного права. Міжнародні нормативно-правові акти як джерела адміністративного права (конвенції, міжнародні договори, директиви). Порівняльна характеристика адміністративного законодавства та адміністративного права як галузі права.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 8 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття та види джерел адміністративного права.
2. Акти міжнародного права як джерела адміністративного права.
3. Поняття та класифікація адміністративних нормативно-правових актів.
4. Конституція як джерело адміністративного права.
5. Закони й підзаконні акти як джерела адміністративного права.
6. Порівняльна характеристика адміністративного законодавства та адміністративного права як галузі права.

Самостійна робота:

1. Рішення суду як джерело адміністративного права (розкрити існуючу з цього питання проблему як на теоретичному, так і на практичному рівнях).
2. Проблема співвідношення в адміністративному праві законів та підзаконних актів.
3. Правові акти Європейського Союзу як джерело адміністративного права України.
4. Норми «м'якого» права.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Джерела права – це встановлені державою або визнані нею офіційно документальні форми виявлення та закріплення норм права, що надає їм юридичного, загальнообов'язкового значення. Тобто джерела виступають офіційними способами зовнішнього вираження й закріплення норм права.

До джерел адміністративного права належать:

- нормативно-правові акти;
- нормативні договори (міжнародні договори, адміністративні договори).

Джерела адміністративного права – це акт правотворчості органів державної влади, що складається з адміністративно-правових норм або навіть одного правила поведінки і регулює виконавчо-розпорядчу діяльність.

До актів міжнародного права, як джерела адміністративного права, належать чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і які є частиною національного законодавства України (ст. 9 Конституції України). Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України.

Нормативно-правові акти – це офіційний документ правотворчого органу, в якому містяться правові норми.

Закони та підзаконні акти.

1. Закони залежно від форми і юридичної сили поділяються на:
 - конституцію;
 - конституційні закони;
 - кодекси;
 - поточні закони.
2. Підзаконні акти залежно від суб'єкту видання поділяються на:
 - Постанови Верховної Ради України;
 - укази і розпорядження Президента України;
 - постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України;
 - акти центральних органів виконавчої влади;
 - нормативні накази керівників державних підприємств, установ і організацій;
 - рішення місцевих державних адміністрацій;
 - рішення органів місцевого самоврядування.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради РСР. – 1984. – № 51. – С. 1122.

3. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 6.07.2005 р. № 2747-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – С. 446.

4. Митний кодекс України: Кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45, № 46-47. – С. 52

5. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

6. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

7. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

8. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

9. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

10. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

11. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 7. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Лекція – 0 годин.

Систематизація адміністративного законодавства: поняття та види. Кодекси як джерела адміністративного права. Сучасні критерії систематизації адміністративного законодавства. Охарактеризувати сферу суспільних відносин, які регу-

лює Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП). Охарактеризувати сферу суспільних відносин, які регулює Кодекс адміністративного судочинства України (далі КАС України). Визначити, які адміністративно-правові норми містяться у Митному кодексі України (далі МК України).

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 8 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Систематизація адміністративного законодавства: поняття та види.
2. Кодекси як джерела адміністративного права. Сучасні критерії систематизації адміністративного законодавства.
3. Сфера суспільних відносин, яка регулює Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП).
4. Сфера суспільних відносин, яка регулює Кодекс адміністративного судочинства України (далі КАС України).
5. Адміністративно-правові норми, що містяться в Митному кодексі України (далі МК України).

Самостійна робота:

1. Розкрийте проблему неможливості кодифікації адміністративно-правових норм у межах одного нормативно-правового акту, як це зроблено в межах кримінального чи цивільного права. В чому полягали проектні роботи над Адміністративним кодексом України в 90-х роках ХХ століття?
2. Законопроектні роботи над Адміністративно-процедурним кодексом та новим Кодексом про адміністративну відповідальність (розкрити проблеми довголітньої законотворчості цих кодексів і звернути увагу на зміст Адміністративно-процедурного кодексу та ймовірні новели, які хочуть закріпити в Кодексі про адміністративну відповідальність у порівнянні з Кодексом України про адміністративні правопорушення).

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Систематизація нормативно-правових актів – це упорядкування чинних нормативно-правових актів, приведення юридичних норм до єдиної, узгодженої системи. У сучасних державах існує чимало нормативно-правових актів, прийнятих різними правотворчими органами. Якщо вчасно не займатися упорядкуванням цієї бази, у майбутньому можуть виникнути труднощі з використанням чинних норм права.

Крім того, систематизація проводиться з метою усунення суперечностей між нормативними актами, скасування тих, що припинили свою дію, забезпечення доступності законодавства для всіх громадян.

Адміністративне законодавство являє собою систему тісно взаємопов'язаних законодавчих актів, які регламентують відносини в галузі організації та функціонування державного управління, виконавчої влади, правового статусу суб'єктів управлінської діяльності, визначення адміністративно-правових режимів, реалізації адміністративного примусу.

Систематизація адміністративного права в цілому не відрізняється від систематизації загального права і складається з таких форм (способів):

- інкорпорація законодавства,
- консолідація законодавства,
- кодифікація законодавства.

Особливість інкорпорації полягає в тому, що у зміст актів, які упорядковуються в збірники, не вносяться зміни. Однак інкорпорація не зводиться лише до простого відтворення актів у їх первісній редакції. У процесі інкорпорації з тексту актів, що уміщуються у збірник, вилучаються глави, статті (пункти), окремі абзаци, визнані такими, що втратили чинність.

Види інкорпорацій:

- за юридичним значенням: офіційна, неофіційна;
- за обсягом: загальна, галузева, міжгалузева, спеціальна;
- за критерієм об'єднання: предметна, хронологічна, суб'єктивна.

Консолідація адміністративно-правових актів – це вид систематизації, який передбачає об'єднання двох або більше актів, виданих з одного питання, в один єдиний новий нормативний акт, що приймається відповідним органом. Такий акт затверджується правотворчим органом як нове, самостійне джерело права, а колишні нормативні акти визнаються такими, що втратили юридичну силу.

У процесі підготовки консолідованого акта здійснюється певне редакційне виправлення, зовнішня обробка розпоряджень з тим розрахунком, щоб усі вони викладалися єдиним стилем, щоб використовувалась уніфікована термінологія.

Кодифікація – це спосіб систематизації адміністративно-правових актів, заснований на змістовній переробці й узгодженні певної групи юридичних норм, пов'язаних загальним предметом регулювання, й об'єднання їх в єдиному новому акті.

Кодифікація спрямована на те, щоб змістовно усунути суперечність між правовими нормами. Це форма удосконалення законодавства, її результатом є новий за формою та змістом законодавчий акт (кодекс, положення, статут).

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради РСР. – 1984. – № 51. – С. 1122.

3. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 6.07.2005 р. № 2747-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – С. 446.

4. Митний кодекс України: Кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45, № 46-47. – С. 52.

5. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

6. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

7. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

8. Куйбіда Р. О. Шишкін В. І. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.

9. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

10. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) ; учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

11. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

12. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 8. ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ (ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ)

Лекція – 0 годин.

Поняття та види форм реалізації державної виконавчої влади. Поняття адміністративного договору як правової форми реалізації державної виконавчої влади та юридичні передумови його укладання. Правозастосовні акти як правова форма реалізації державної виконавчої влади. Нормативні акти як правова форма реалізації державної виконавчої влади. Акти-дії публічної адміністрації, їх поняття, види та зміст. Поняття та класифікація неправових форм реалізації державної виконавчої влади.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 8 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття та види форм реалізації державної виконавчої влади.
2. Адміністративний договір як правова форма реалізації державної виконавчої влади.
3. Правозастосовні акти як правова форма реалізації державної виконавчої влади.
4. Нормативні акти як правова форма реалізації державної виконавчої влади.
5. Поняття та класифікація неправових форм реалізації державної виконавчої влади.

Самостійна робота:

1. Що таке «адміністративний розсуд» і чи можна його розглядати в якості форми реалізації державної виконавчої влади?
2. Що таке «електронне врядування» і чи можна його розглядати в якості форми реалізації державної виконавчої влади?
3. Що таке «акти планування», у чому полягає порядок їх прийняття?

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Форма здійснення державної виконавчої влади – це зовнішній вияв конкретної дії, що здійснюється органом державної влади в рамках його компетенції та викликає певні наслідки.

Залежно від наслідків розрізняють два види форм здійснення державної виконавчої влади:

- правові – породжують юридично значимі наслідки;
- неправові (організаційні) – не несуть за собою прямих юридично значимих наслідків.

Своєю чергою правові форми державного управління можна класифікувати за різними підставами.

Так, залежно від змісту розрізняють:

- правотворчу форму діяльності – яка полягає в створенні, зміні, скасуванні та вдосконаленні правових норм, тобто у виданні нормативних актів;
- правозастосовчу форму діяльності – полягає у вирішенні конкретних управлінських справ на основі відповідних правових норм.

За цілями використання розрізняють наступні види форм державного управління:

- внутрішні – полягають у вирішенні організаційно-штатних питань, у керівництві співробітниками і т.д.;
- зовнішні – полягають у забезпеченні виконання функцій, покладених на відповідний орган.

Форми державного управління розрізняються за способом вираження:

- словесні – усні й письмові;
- конклюдентні – використання жестів, сигналів і знаків.

Адміністративний договір – це дво- або багатостороння угода, зміст якої складають права та обов'язки сторін, що впливають із владних управлінських функцій суб'єкта владних повноважень, який виступає однією зі сторін угоди (п. 14 ст. 3 КАСУ).

Адміністративний договір – це укладена на підставі адміністративно-правових норм угода двох суб'єктів або багатостороння угода між органами державної влади з одного боку та іншими колективними суб'єктами адміністративного права з іншого боку, з приводу уточнення, конкретизації та делегування державно-владних повноважень.

Визначаючи поняття адміністративного договору, зазначимо характерні ознаки останнього:

- укладається з приводу уточнення, конкретизації та делегування державно-владних повноважень;
- підставою виникнення договору є правозастосовчий акт, виданий органом державної виконавчої влади, який виступив ініціатором укладення такого договору;

- є нормативним договором;
- метою його укладення є побудова механізму реалізації державно-владних повноважень, при якому максимально задовольнялися б інтереси суспільства і досягалися б публічні блага.

Види адміністративних договорів:

1) функціонально-управлінські договори, які укладаються між суб'єктами виконавчої влади з метою координації їх діяльності при вирішенні спільних завдань. Вони підсилюють взаємодію ланок виконавчої влади, а також взаємодію органів виконавчої влади з іншими суб'єктами шляхом уточнення, конкретизації або додаткового забезпечення виконання повноважень для забезпечення реалізації публічних інтересів;

2) договори про делегування повноважень органами виконавчої влади органам місцевого самоврядування.

При цьому повинні бути дотримані наступні вимоги:

- делегуються тільки окремі повноваження;
- у разі делегування повноважень держава фінансує їх здійснення у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету;
- при цьому органам місцевого самоврядування передаються відповідні об'єкти державної власності;

3) договори між державними й недержавними організаціями, що покликані вирішувати проблемні питання.

Неправові форми зазвичай ділять на два види:

- неправові форми організаційного характеру,
- неправові форми матеріально-технічного характеру.

Основна література:

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

2. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

3. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

4. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

5. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

6. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

7. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 9. МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ (МЕТОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ)

Лекція – 0 годин.

Поняття та класифікація методів реалізації державної виконавчої влади. Переконавання як метод реалізації державної виконавчої влади. Різниця між поняттями «переконавання», «пропаганда» та «державна ідеологія». Заохочення як метод реалізації державної виконавчої влади. Поняття та ознаки адміністративного примусу. Види заходів адміністративного примусу.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 8 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття та класифікація методів реалізації державної виконавчої влади.
2. Переконавання як метод реалізації державної виконавчої влади. Різниця між поняттями «переконавання», «пропаганда» та «державна ідеологія».

3. Заохочення як метод реалізації державної виконавчої влади.
4. Поняття та ознаки адміністративного примусу.
5. Види заходів адміністративного примусу.

Самостійна робота:

1. Які види заохочень передбачені в системі органів виконавчої влади, та за що їх можуть отримати працівники органів виконавчої влади?
2. Проблема в державному чи муніципальному управлінні телефонних розпоряджень (розкрити сутність проблеми, дати таким фактам правову оцінку та запропонувати шляхи вирішення проблеми).
3. Чи можна розглядати як адміністративний примус застосування адміністративного ресурсу під час виборів в Верховну Раду України та виборів Президента України? Чи може адміністративний примус бути протиправним? Поясніть свою думку.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Методи державного управління – це сукупність способів реалізації влади органами публічної адміністрації.

Класифікація методів державного управління:

1) за способом впливу:

- методи прямої дії,
- методи непрямої дії.

2) за характером впливу:

- адміністративні методи,
- економічні методи.

3) Залежно від особливостей реалізації власних повноважень:

- заохочення,
- переконання,
- примус.

- 4) залежно від форми вираження:
 - правові,
 - неправові.
- 5) залежно від правових властивостей:
 - нормативні,
 - індивідуальні.

Переконання – це доведення органами виконавчої влади до громадян та організацій вимог діючого законодавства з метою законотрухняної поведінки громадян та організацій у майбутньому.

Найпоширеніші форми використання переконання публічною адміністрацією:

- 1) здійснення систематичної роз'яснювальної роботи щодо норм адміністративно-правових актів (агітаційно-пропагандистська робота);
- 2) критика антигромадських вчинків;
- 3) інформування населення про стан забезпечення правопорядку;
- 4) заохочення громадян, які беруть участь в охороні правопорядку;
- 5) обмін передовим досвідом;
- 6) інструктаж.

Заохочення – це мотивація зі сторони держави стосовно певного суб'єкта адміністративного права, ефективно та якісно виконувати свою роботу.

Зміст заохочення складають заходи морального характеру (подяка, почесна грамота, медаль, орден тощо), матеріального (премія, цінний подарунок тощо) і морально-матеріального (заслужений юрист України, лауреат, премія тощо).

Примус – це система заходів психологічного та фізичного впливу на свідомість та поведінку людей з метою попередження можливих правопорушень та їх шкідливих наслідків для суспільства, а також з метою покарання правопорушника.

Ознаки адміністративного примусу:

- 1) застосовується як до осіб, що скоїли протиправне діяння, так і до законотрухняних громадян.

2) застосовується з метою запобігання протиправного діяння, притягнення особи до відповідальності, забезпечення адміністративного провадження, а також з метою попередження можливих шкідливих наслідків для держави та суспільства.

3) застосовуються до осіб, що знаходяться не в службовому підпорядкуванні до уповноваженої особи.

Основна література:

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

2. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

3. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

4. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

5. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) ; учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

6. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Пругатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

7. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 10. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Лекція – 2 години.

Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Адміністративний проступок та його ознаки. Склад адміністративного проступку. Суб'єктивні ознаки складу адміністративного проступку. Об'єктивні ознаки складу адміністративного проступку. Поняття «адміністративні стягнення» за законодавством України та його характеристика.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 8 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.
2. Адміністративний проступок та його ознаки.
3. Склад адміністративного проступку. Суб'єктивні ознаки складу адміністративного проступку.
4. Об'єктивні ознаки складу адміністративного проступку.
5. Адміністративні стягнення за законодавством України.

Самостійна робота:

1. Дайте порівняльну характеристику злочинів, кримінальних проступків та адміністративних проступків.
2. Адміністративний арешт: поняття, правові підстави та суб'єкти застосування.
3. Нові види адміністративних стягнень за законодавством України та причини їх виникнення.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Адміністративна відповідальність – це діяльність компетентних органів, що пов'язана із виявленням адміністративного проступку та притягнення правопорушника до відповідальності

шляхом застосування адміністративних стягнень для фізичних осіб та адміністративних санкцій для юридичних осіб.

Ознаки адміністративної відповідальності:

1. Єдиною умовою притягнення особи до адміністративної відповідальності є скоєння адміністративного проступку;
2. Застосовувати адміністративні стягнення мають право як державні органи, так і органи місцевого самоврядування;
3. Адміністративна відповідальність заключається в застосуванні адміністративних стягнень для фізичних осіб та адміністративних санкцій для юридичних осіб;
4. Між суб'єктом правопорушення та органом, що застосовує адміністративне стягнення, службове підпорядкування відсутнє;
5. Адміністративна відповідальність полягає в застосуванні до порушників особливих засобів державної дії – адміністративних стягнень, які накладаються у судовому порядку;
6. Адміністративна відповідальність є менш суворою ніж кримінальна.
7. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності істотно відрізняється від кримінального і цивільного процесів. У цілому він є простим та оперативним, надає високу ефективність забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Що стосується адміністративної відповідальності юридичних осіб, то вона до сьогодні не знайшла свого прямого законодавчого оформлення. Поряд із цим досвід усіх розвинутих країн світу, а також системний аналіз вітчизняних джерел адміністративного права, дає підстави стверджувати, що вона об'єктивно існує.

Адміністративна відповідальність юридичних осіб характеризується такими рисами:

- визначена законами України у вигляді накладення на юридичних осіб адміністративних (адміністративно-господарських) санкцій;
- здійснюється у сфері адміністративно-правового регулювання;
- за своєю правовою природою є карною (пов'язана із застосуванням до юридичної особи засобів державного примусу);
- реалізується у відповідних процесуальних формах.

Склад адміністративного проступку становить передбачена нормами права сукупність ознак, за наявності яких відповідне протиправне діяння визначається саме як адміністративний проступок. До цих ознак належать: 1) об'єкт; 2) об'єктивна сторона; 3) суб'єкт; 4) суб'єктивна сторона проступку.

Загальним об'єктом адміністративного проступку є всі суспільні відносини, що охороняються за допомогою адміністративного права. Родовим об'єктом є група суспільних відносин, що характеризуються спільними ознаками. Безпосередній об'єкт – це конкретні відносини, яким завдано шкоди певним проступком і які охороняються відповідною адміністративно-правовою нормою.

Об'єктивна сторона проступку – це те, в чому проступок проявляється назовні, відповідна поведінка особи, наслідки заподіяної шкоди об'єкту посягання, тобто відповідний процес дії протягом визначеного часу.

Об'єктивну сторону характеризують такі ознаки:

- діяння (дія або бездіяльність);
- шкідливі наслідки проступку;
- причинний зв'язок між діянням і суспільно шкідливими наслідками.

Діяння – це дія або бездіяльність, вольові поступки.

Дія – це активна поведінка особи. Переважна кількість адміністративних проступків вчиняється за допомогою відповідних дій (дрібна крадіжка, дрібне хуліганство та ін.).

Бездіяльність – пасивна поведінка особи, невиконання нею певних обов'язків, покладених на неї відповідними правовими та іншими нормативними актами.

Шкідливі наслідки адміністративного проступку – це ті негативні зміни, які настають, завдаються об'єкту посягання – суспільним відносинам, що охороняються.

Суб'єктом адміністративного проступку є осудні фізичні особи, яким на момент вчинення адміністративного правопорушення виповнилося 16 років. Це так званий загальний суб'єкт адміністративного проступку.

Суб'єктивна сторона – це внутрішня сторона проступку, психічний стан суб'єкта проступку, що характеризує його волю, яка

виявляється в протиправній дії та його ставленні до дії, яку він вчинив. Ознаками суб'єктивної сторони проступку є вина, мотив і мета правопорушення.

Основна література:

1. Кодекс України Про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради РСР. – 1984. – № 51. – С. 1122.

2. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

3. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

4. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

5. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

6. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

7. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

8. Кузьменко О. В. адміністративна відповідальність : курс лекцій / за ред. О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 568 с.

9. Куйбіда Р. О. Шишкін В. І. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.

10. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко, за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

11. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность : учеб. пособ. / А. И. Миколенко. – 3-е изд., перераб. и доп. – Х. : Одиссей, 2007. – 360 с.

12. Миколенко А. И. Производство по делам об административных правонарушениях. Производство по исполнению постановления в части возмещения имущественного ущерба / А. И. Миколенко // Кодекс Украины об административных правонарушениях : науч.-практ. ком. / А. С. Васильев, В. Н. Гаращук, Е. В. Додин и др. ; под общ. ред. А. С. Васильева, А. И. Миколенко. – 7-е изд., перераб. и доп. – Х. : Одиссей, 2010. – 1088 с.

ТЕМА 11. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Лекція – 0 годин.

Правове регулювання та види проваджень у справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення. Органи, вповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Докази щодо провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Практичне заняття – 0 години, самостійна робота – 10 години.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Правове регулювання та види проваджень у справах про адміністративні правопорушення.
2. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення.
3. Органи, вповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
4. Учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення.
5. Докази щодо провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Самостійна робота:

1. Розкрийте сутність реформування органів адміністративної юрисдикції в Україні.
2. Спрощення процедури притягнення особи до адміністративної відповідальності може привести до ігнорування процедури доказування вини порушника. Ускладнення ж такої процедури веде до порушення процесуальних строків або до необхідності збільшення строків розгляду справ про адміністративні правопорушення. Яким, на вашу думку, повинно бути провадження у справах про адміністративні правопорушення – спрощеним чи ускладненим?

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Внутрішня структура провадження у справах про адміністративні правопорушення характеризується принципами, положенням сторін у провадженні, їх правами й обов'язками та внутрішньою розумовою діяльністю судді щодо тлумачення адміністративно-правових норм та оцінювання доказів.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється на підставі таких принципів: верховенства права та правового закону; публічності; гласності; об'єктивності; здійснення провадження національною мовою; безпосередності провадження; змагальності сторін; простоти та швидкості (оперативності) провадження; дотримання права на захист законних інтересів громадян; рівності осіб, які беруть участь у провадженні.

Провадженням у справах про адміністративні правопорушення притаманні такі особливості:

- 1) вони виникають у зв'язку з учиненням адміністративного проступку та необхідністю проведення адміністративного розслідування;
- 2) вони реалізуються тільки визначеним колом суб'єктів публічної адміністрації;

3) процесуальні акти цього провадження мають певну специфіку;

4) за допомогою цього провадження реалізуються норми адміністративної відповідальності.

Аналіз законодавства України дає змогу виділити два види провадження у справах про адміністративні правопорушення – звичайне та спрощене. Проте деякі вчені виділяють ще два види провадження – спеціальне провадження із застосуванням адміністративних стягнень за вчинення злочинів, що не становлять значної суспільної небезпеки, та провадження в органі адміністративної юрисдикції іншої інстанції.

Звичайне провадження здійснюється в більшості справ і детально регламентовано чинним законодавством. Воно передбачає складання протоколу, визначає зміст, запобіжні заходи та порядок їх застосування, права та обов'язки учасників провадження, порядок розгляду справ, фактів, обставин, що є доказами.

Прискорене (спрощене) провадження застосовується щодо незначної кількості правопорушень. Таке провадження характеризується мінімумом процесуальних дій та їх оперативністю. Протокол правопорушення не складається, посадова особа, що виявила правопорушення, приймає і виконує рішення про накладення стягнення (штрафу або попередження) на місці вчинення правопорушення.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється на підставі єдиних принципів, серед яких можна назвати такі:

- законність,
- публічність,
- гласність,
- об'єктивність,
- здійснення провадження національною мовою,
- безпосередність провадження,
- дотримання змагальності сторін,
- простота та швидкість (оперативність) провадження,
- дотримання права на захист законних інтересів громадян,
- рівність осіб, які беруть участь у провадженні.

Основна література:

1. Кодекс України Про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради РСР. – 1984. – № 51. – С. 1122.

2. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

3. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

4. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

5. Куйбіда Р. О. Шишкін В. І. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.

6. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

7. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

8. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

9. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

10. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность : учеб. пособ. / А. И. Миколенко. – 3-е изд., перераб. и доп. – Х. : – Одиссей, 2007. – 360 с.

11. Миколенко А. И. Производство по делам об административных правонарушениях. Производство по исполнению постановления в части возмещения имущественного ущерба

/ А. И. Миколенко // Кодекс Украины об административных правонарушениях : науч.-практ. ком. / А. С. Васильев, В. Н. Гаращук, Е. В. Додин и др. ; под общ. ред. А. С. Васильева, А. И. Миколенко. – 7-е изд., перераб. и доп. – Х. : Одиссей, 2010. – 1088 с.

ТЕМА 12. СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Лекція – 0 годин.

Поняття суб'єкта адміністративного права та його співвідношення з суб'єктом адміністративно-правових відносин. Адміністративна правосуб'єктність: поняття та елементи. Загальна характеристика індивідуальних суб'єктів адміністративного права. Система та види суб'єктів публічної адміністрації. Особливості адміністративно-правового статусу іноземців та осіб без громадянства в Україні. Загальна характеристика колективних суб'єктів адміністративного права. Приватні особи у системі суб'єктів адміністративного права.

Практичне заняття – 0 години, самостійна робота – 4 години.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття суб'єкта адміністративного права та його співвідношення з суб'єктом адміністративно-правових відносин.
2. Адміністративна правосуб'єктність: поняття та елементи.
3. Загальна характеристика індивідуальних суб'єктів адміністративного права.
4. Особливості адміністративно-правового статусу в Україні іноземців та осіб без громадянства.
5. Загальна характеристика колективних суб'єктів адміністративного права.

Самостійна робота:

1. Благодійні організації як суб'єкти адміністративного права.
2. Державні підприємства як суб'єкти адміністративного права (після короткого повідомлення слід викласти власну думку)

стосовно збереження (або збільшення) кількості державних підприємств в Україні, або ж стосовно повної приватизації всіх державних підприємств, що залишилися в Україні).

3. Поняття та процедура здійснення публічного правонаступництва.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

З погляду структури, до суб'єктів адміністративного права належать як суб'єкти публічної адміністрації, так і об'єкти публічного управління.

Суб'єктами адміністративного права можуть бути:

- 1) індивідуальні суб'єкти – фізичні особи, які поділяються на такі групи: громадяни (володіють повним набором прав і обов'язків в державі), іноземці та особи без громадянства (мають обмеження щодо політичних прав, не виконують військового обов'язку), фізичні особи з іншим спеціальним статусом (скажімо, фізичні особи-підприємці чи фізична особа-водій транспортного засобу);

- 2) колективні суб'єкти (юридичні особи): держава, державні органи та установи, громадські об'єднання, адміністративно-територіальні одиниці та їх населення, виборчі округи, релігійні організації, промислові підприємства, іноземні підприємства тощо.

Для того щоб бути суб'єктом адміністративного права, фізична та юридична особа мають володіти правосуб'єктністю. Лише за наявності правосуб'єктності суб'єкт може бути учасником правовідносин.

Адміністративна правосуб'єктність – це передбачена нормами адміністративного права юридична властивість фізичних і юридичних осіб бути учасниками адміністративно-правових відносин; вона складається з трьох елементів – правоздатності, адміністративної дієздатності та адміністративної деліктоздатності.

Правоздатність – це визнана державою загальна (абстрактна) можливість мати передбачені правовими нормами права й

обов'язки, здатність бути їх носієм. Це не фактична здатність їх реалізовувати на практиці, а принципова потенційна здатність суб'єкта мати їх (у цей момент або в майбутньому). Усі фізичні особи незалежно від віку та стану здоров'я наділені правоздатністю, вона однакова для всіх, виникає з моменту народження та припиняється зі смертю фізичної особи. Вона гарантована державою та має універсальний характер.

Правоздатність впливає з теорії природного права, міжнародних пактів про права людини, принципів гуманізму, формальної рівності та справедливості, формально закріплюється в адміністративно-правових нормах. Але замало просто володіти адміністративними правами й обов'язками. Важливо бути здатним свідомо здійснювати ці права, виконувати обов'язки, виконувати необхідні для їх набуття дії з прийняттям на себе відповідальності за їх наслідки.

Така здатність називається адміністративною дієздатністю, тобто юридичною здатністю особи своїми власними діями набувати права й обов'язки, самостійно реалізовувати їх, нести відповідальність за свої дії та керувати своїми вчинками. Адміністративна дієздатність передбачає здатність розпоряджатись адміністративними правами та виконувати публічні обов'язки. Наявність дієздатності свідчить про те, що особа здатна вчиняти дії, які породжують юридичні наслідки.

Повністю адміністративно дієздатна особа – це повнолітня особа, яка є психічно здоровою та розумово повноцінною, тобто такою, що усвідомлює значення своїх дій та несе за них відповідальність. Повною мірою дієздатність виявляється з моменту досягнення повноліття, а до того часу доповнюється дієздатністю батьків.

Адміністративна дієздатність за спеціальної правосуб'єктності виникає з появою певних чинників, які й зумовлюють як момент виникнення дієздатності, так і її особливості.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3373-VI // Відомості Верховної Ради. – 2012. – № 19-20. – С. 179.

3. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 1. – С. 1.

4. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 13. – С. 222.

5. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради. – 2011. – № 38. – С. 385.

6. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної ради. – 1999. – № 20-21. – С. 190.

7. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 24. – С. 170.

8. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридічна Думка, 2004. – 584 с.

9. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

10. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

11. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

12. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

13. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

14. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

15. Кузьменко О. В. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / за ред. О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 568 с.

ТЕМА 13. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА

Лекція – 2 години.

Державна служба: поняття, принципи, види. Права державного службовця. Обов'язки державного службовця. Право на державну службу (вимоги до особи за чинним законодавством). Політична неупередженість та інші обмеження щодо статусу державного службовця. Юридична відповідальність державних службовців.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 6 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Державна служба: поняття, принципи, види.
2. Права державного службовця.
3. Обов'язки державного службовця.
4. Право на державну службу (вимоги до особи за чинним законодавством).
5. Політична неупередженість та інші обмеження щодо статусу державного службовця.

Самостійна робота:

1. Публічна служба та її види. Особливості адміністративно-правового статусу суб'єктів публічної служби.
2. Проблеми розмежування політичних і адміністративних посад у системі органів державної виконавчої влади: переваги та недоліки.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Державна служба – це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність щодо практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема:

1) аналіз державної політики на загальнодержавному, галузевому й регіональному рівнях, підготовка пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проєктів програм, концепцій, стратегій, проєктів законів та інших нормативно-правових актів, проєктів міжнародних договорів;

2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів;

3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг;

4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

5) управління державними фінансовими ресурсами та майном, контроль за їх використанням;

6) управління персоналом державних органів;

7) реалізація інших повноважень державного органу, визначених законодавством.

Державний службовець – це громадянин України, який займає посаду в органі державної влади, іншому державному органі, або його апараті (секретаріаті), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби.

Державна служба здійснюється з дотриманням таких принципів:

- верховенства права – забезпечення пріоритету прав і свобод людини й громадянина відповідно до Конституції України, що визначає зміст та спрямованість діяльності державного службовця під час виконання завдань і функцій держави;
- законності – обов'язок державного службовця діяти лише на підставі та у межах повноважень, у спосіб, передбачений Конституцією та законами України;

- професіоналізму – компетентне, об’єктивне і неупереджене виконання посадових обов’язків, постійне підвищення державним службовцем рівня своєї професійної компетентності, вільне володіння державною мовою і, за потреби, регіональною мовою або мовою національних меншин;
- патріотизму – відданість та вірне служіння Українському народові;
- доброчесності – спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмова державного службовця від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих йому повноважень;
- ефективності – раціональне і результативне використання ресурсів для досягнення цілей державної політики;
- забезпечення рівного доступу до державної служби – заборона всіх форм та проявів дискримінації, відсутність необґрунтованих обмежень або надання необґрунтованих переваг певним категоріям громадян під час вступу на державну службу та її проходження;
- політичної неупередженості – недопущення впливу політичних поглядів на дії та рішення державного службовця, а також утримання від демонстрації свого ставлення до політичних партій, демонстрації власних політичних поглядів під час виконання посадових обов’язків;
- прозорості – відкритість інформації про діяльність державного службовця, крім випадків, визначених Конституцією та законами України;
- стабільності – призначення державних службовців безстроково, крім випадків, визначених законом, незалежність персонального складу державної служби від змін політичного керівництва держави та державних органів.

Встановлюються такі категорії посад державної служби:

- категорія «А» (вищий корпус державної служби);
- категорія «Б»;
- категорія «В» – інші посади державної служби, не віднесені до категорій «А» і «Б».

Основна література:

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 4. – С. 43.

2. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 2.06.2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 31. – С. 545.

3. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 2-3. – С. 12.

4. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-p>

5. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридічна Думка, 2004. – 584 с.

6. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

7. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

8. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

9. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

10. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

11. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваїте, 2014. – 376 с.

12. Кузьменко О. В. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / за ред. О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 568 с.

ТЕМА 14. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Лекція – 0 годин.

Режим законності та принцип законності в діяльності органів публічної адміністрації. Дисципліна в органах публічної адміністрації. Поняття та види способів забезпечення законності та дисципліни в діяльності органів публічної адміністрації. Звернення громадян як засіб забезпечення законності діяльності органів публічної адміністрації. Позасудовий контроль за діяльністю органів публічної адміністрації (парламентський, внутрішньо-адміністративний, громадський, контроль з боку Президента України, контроль з боку органів місцевого самоврядування). Адміністративне судочинство як засіб забезпечення законності діяльності органів публічної адміністрації.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 4 години.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Режим законності та принцип законності в діяльності органів публічної адміністрації.
2. Дисципліна в органах публічної адміністрації.
3. Поняття та види способів забезпечення законності та дисципліни в діяльності органів публічної адміністрації.
4. Звернення громадян як засіб забезпечення законності діяльності органів публічної адміністрації.
5. Позасудовий контроль за діяльністю органів публічної адміністрації (парламентський, внутрішньо-адміністративний, громадський, контроль з боку Президента України, контроль з боку органів місцевого самоврядування).
6. Адміністративне судочинство як засіб забезпечення законності діяльності органів публічної адміністрації.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Законність – фундаментальна юридична категорія, яка є критерієм правового життя суспільства і громадян. Це комплексне політико-правове явище, що відображає правовий характер організації суспільного життя, органічний зв'язок права і влади, права і держави.

Законність є багатогранним поняттям і може розглядатися у кількох аспектах.

Законність як принцип здійснення публічною адміністрацією владних повноважень означає:

- вимогу законодавчого закріплення компетенції владних структур;
- ухвалення рішень у межах компетенції та на підставі закону;
- дотримання у діяльності суб'єктів владних повноважень конституційних прав і свобод людини.

Законність як принцип поведінки фізичних осіб у сфері права означає:

- реальну можливість здійснення суб'єктом права наданих йому прав за умови неухильного виконання покладених на нього обов'язків;
- конституційне закріплення правового статусу особи;
- можливість звернутися за судовим захистом власних прав та наявність ефективних засобів юридичної відповідальності.

Законність як принцип побудови системи нормативних актів означає:

- ієрархічність цієї системи;
- відповідність законів і підзаконних актів конституції держави.

Законність як режим соціально-політичного життя – це вимога точного і неухильного виконання законів та заснованих на них підзаконних актів усіма суб'єктами права, що визначає реальність писаного права та ступінь його втілення.

Отже, законність – це правовий режим у державі, за якого діяльність суб'єктів публічної адміністрації, юридичних і фізичних осіб здійснюється відповідно до вимог закону.

Основна література:

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VII // Вісник Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 48.
2. Про звернення громадян : Закон України від 2.10.1996 р. № 393/96-ВР // Вісник Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
3. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.
4. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.
5. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
6. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.
7. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) ; учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.
8. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.
9. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваїте, 2014. – 376 с.
10. Кузьменко О. В. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / за ред. О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 568 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»

1. Історичні етапи становлення та розвитку адміністративного права.
2. Адміністративне право як навчальна дисципліна.
3. Поняття та джерела науки адміністративного права.
4. Концепції адміністративного права.
5. Предмет адміністративного права.
6. Метод адміністративно-правового регулювання. Спосіб та типи адміністративно-правового регулювання.
7. Співвідношення адміністративного права з конституційним правом.
8. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права (цивільним, сімейним, кримінальним, трудовим та ін.).
9. Система адміністративного права.
10. Поняття управління та його види.
11. Поняття, ознаки та види соціального управління.
12. Поняття, ознаки та суб'єкти державного управління.
14. Співвідношення понять «державне управління» та «виконавча влада».
15. Поняття та ознаки адміністративно-правової норми.
16. Структура адміністративно-правової норми та особливості її відображення в національному законодавстві.
17. Початкові норми та норми-правила поведінки. Їх вплив на формування сучасної системи права. Наведіть приклади початкових норм та норм-правил поведінки в адміністративному праві.
18. Матеріальні та процедурні адміністративно-правові норми.
19. Поняття та ознаки адміністративно-правових відносин.
20. Юридичні факти, які породжують адміністративно-правові відносини.
21. Поняття та особливості управлінських адміністративних правовідносин.

22. Поняття та особливості сервісних (правозабезпечувальних) адміністративних правовідносин.
23. Поняття та особливості правоохоронних адміністративних правовідносин.
24. Структура і класифікація адміністративно-правових відносин.
25. Поняття та види джерел адміністративного права.
26. Акти міжнародного права як джерела адміністративного права.
27. Поняття та класифікація адміністративних нормативно-правових актів.
28. Конституція як джерело адміністративного права.
29. Закони та підзаконні акти як джерела адміністративного права.
30. Порівняльна характеристика адміністративного законодавства та адміністративного права як галузі права.
31. Систематизація адміністративного законодавства: поняття та види.
32. Кодекси як джерела адміністративного права. Сучасні критерії систематизації адміністративного законодавства.
33. Сфера суспільних відносин, яку регулює Кодекс України про адміністративні правопорушення.
34. Сфера суспільних відносин, яку регулює Кодекс адміністративного судочинства України.
35. Адміністративно-правові норми, що містяться в Митному кодексі України.
36. Поняття та види форм реалізації державної виконавчої влади.
37. Адміністративний договір як правова форма реалізації державної виконавчої влади.
38. Правозастосовні акти як правова форма реалізації державної виконавчої влади.
39. Нормативні акти як правова форма реалізації державної виконавчої влади.
40. Поняття та класифікація неправових форм реалізації державної виконавчої влади.
41. Заохочення як метод реалізації державної виконавчої влади.
42. Поняття та ознаки адміністративного примусу.
43. Види заходів адміністративного примусу.
44. Поняття та класифікація методів реалізації державної виконавчої влади.

45. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.
46. Адміністративний проступок та його ознаки.
47. Склад адміністративного проступку. Суб'єктивні ознаки складу адміністративного проступку.
48. Об'єктивні ознаки складу адміністративного проступку.
49. Адміністративні стягнення за законодавством України.
50. Правове регулювання та види проваджень у справах про адміністративні правопорушення.
51. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення.
52. Органи, вповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
53. Учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення.
54. Докази в провадженні в справах про адміністративні правопорушення.
55. Поняття суб'єкта адміністративного права та його співвідношення з суб'єктом адміністративно-правових відносин.
56. Адміністративна правосуб'єктність: поняття та елементи.
57. Загальна характеристика індивідуальних суб'єктів адміністративного права.
58. Особливості адміністративно-правового статусу в Україні іноземців та осіб без громадянства.
59. Загальна характеристика колективних суб'єктів адміністративного права.
60. Державна служба: поняття, принципи, види.
61. Права державного службовця.
62. Обов'язки державного службовця.
63. Право на державну службу (вимоги до особи за чинним законодавством).
64. Політична неупередженість та інші обмеження щодо статусу державного службовця.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

ТЕМА 1. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Лекція – 0 години.

Поняття «державного управління» та «публічної адміністрації» в сучасних умовах. Суб'єкти реалізації публічного управління. Цілі діяльності органів публічної адміністрації. Функції органів публічної адміністрації. Реформа адміністративного права й адміністративна реформа: поняття та співвідношення. Напрями реформи адміністративного права. Напрями адміністративної реформи.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття «державного управління» та «публічної адміністрації» в сучасних умовах.
2. Цілі діяльності органів публічної адміністрації.
3. Функції органів публічної адміністрації.
4. Реформа адміністративного права й адміністративна реформа: поняття та співвідношення.
5. Напрями реформи адміністративного права.
6. Напрями адміністративної реформи.

Самостійна робота:

1. Адміністративна реформа в Україні.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Державне управління як суспільне явище, його форми, методи, принципи, характер обумовлюються завжди й скрізь проблемами суспільного розвитку, що вирішуються в інтересах певних соціальних верств і груп. Дане явище пов'язане з системою суспільних відносин не тільки безпосередньо через реальні управлінські процеси, що відбуваються з приводу суспільного виробництва, але й опосередковано через свідомість, певні форми знань, різні управлінські доктрини, теорії й концепції. Отже, на формування управлінських відносин активно впливають не тільки матеріальні чинники, але й суспільна свідомість, передусім політико-правова та організаційно-управлінська. Причому характер, спрямованість і ступінь впливу на суспільні відносини з боку тих чи інших управлінських поглядів у кінцевому підсумку обумовлені суспільно-політичною природою самих соціальних сил. Саме вони й визначають межі поступовості існуючої в тому чи іншому суспільстві системи знань, серед них і управлінських.

Цілі державного управління – це основні орієнтири в діяльності органів державної влади.

Залежно від змісту управлінської діяльності розрізняють такі цілі державного управління:

1) соціально-економічні цілі – побудова та підтримка певної системи економічних відносин, досягнення економічного добробуту, упорядкування суспільного життя і задоволення публічних інтересів і т.д.;

2) політичні цілі – залучення до управління всіх політичних сил в країні і т.п.;

3) забезпечувально-охоронні цілі – забезпечення прав і свобод громадян, громадського порядку та безпеки тощо;

4) організаційно-правові цілі – створення найбільш сприятливих умов для формування й функціонування виконавчої влади.

Функції державного управління – це основні напрямки діяльності державних органів для забезпечення виконання завдань

державного управління. До основних функцій державного управління належать:

1) організаційна (розпорядча) – включає створення органів управління, побудову структури апарату управління, підрозділів, а також встановлення зв'язків між управлінськими структурами;

2) прогнозування – наукове передбачення процесів і ситуацій пов'язаних з управлінням.

3) моделювання – створення системи управління, призначеної для спланованого управління;

4) планування – процес складання, погодження та затвердження планів управління;

5) регулювання – встановлення загальнообов'язкових вимог для об'єктів управління та різних суб'єктів права;

6) координації – узгодження діяльності різних державних органів для досягнення загальних цілей і завдань державного управління.

7) контролю – встановлення відповідності або невідповідності фактичного стану системи державного управління її необхідному стандарту.

Основна література:

1. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – С. 190.

2. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

3. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

4. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

5. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

6. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

7. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

8. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 2. ПРАВОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Лекція – 2 години.

Правове забезпечення функціонування органів публічної адміністрації. Інформаційне забезпечення діяльності органів публічної адміністрації. Поняття та види публічної інформації. Порядок доступу до публічної інформації за законодавством України. Наукове забезпечення діяльності органів публічної адміністрації. Державна цільова науково-технічна програма використання в органах державної влади програмного забезпечення.

Практичне заняття – 2 години, самостійна робота – 10 годин.

І. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Правове забезпечення функціонування органів публічної адміністрації.
2. Інформаційне забезпечення діяльності органів публічної адміністрації.
3. Поняття та види публічної інформації. Порядок доступу до публічної інформації за законодавством України.

4. Наукове забезпечення діяльності органів публічної адміністрації.
5. Державна цільова науково-технічна програма використання в органах державної влади програмного забезпечення.

Самостійна робота:

1. Яким чином застосування результатів науково-технічного прогресу впливає на ефективність роботи органів публічної адміністрації.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень та інших розпорядників публічної інформації.

Види публічної інформації, в залежності від обсягу доступу до неї:

1. Публічна інформація загального доступу – таку інформацію можна отримати в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, на інформаційних стендах, або через подання запитів на отримання певної інформації;

2. Публічна інформація з обмеженим доступом – таку інформацію можуть отримати лише особи, які мають спеціальний дозвіл на ознайомлення й використання інформації з обмеженим доступом.

Публічна інформація з обмеженим доступом:

- конфіденційна інформація – доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов.

- таємна інформація – розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству й державі. Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю.
- 3. Службова інформація:
 - інформація, що міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрішню службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, або пов'язані з процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень;
 - інформація, зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці.

Основна література:

1. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – С. 190.
2. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – С. 314.
3. Про схвалення Концепції Державної цільової науково-технічної програми використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 р. № 1588-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1588-2009-p>. – Назва з екрану.
4. Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми використання в органах виконавчої влади програмного забезпечення з відкритим кодом на 2012-2015 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1269

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1269-2011-%D0%BF>. – Назва з екрану.

5. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

6. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

7. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

8. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

9. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

10. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

11. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 3. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Лекція – 0 годин.

Поняття і принципи кадрового забезпечення органів публічної адміністрації. Хибні принципи, які грубо порушують основи кадрової політики в органах публічної адміністрації (родинні зв'язки, кумівство, земляцтво, товариські стосунки, тощо). Кількісні та якісні показники кадрового забезпечення органів публічної адміністрації. Правові засоби (заходи), які допомагають

виявити якісні показники персоналу (прийом на роботу на конкурсній основі, стажування, підвищення кваліфікації, обстеження у психіатра, випробування на детекторі брехні тощо). «Міфи» у сфері кадрового забезпечення органів публічної адміністрації та проблеми реалізації гендерної політики при формуванні кадрів органів публічної адміністрації. Нормативно-правові акти, спрямовані на впровадження принципу гендерної рівності в органах публічної адміністрації. Аргументи «за» та «проти» квотування представництва жінок у органах державної влади.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття й принципи кадрового забезпечення органів публічної адміністрації. Хибні принципи, які грубо порушують основи кадрової політики в органах публічної адміністрації (родинні зв'язки, кумівство, земляцтво, товариські стосунки тощо).
2. Кількісні та якісні показники кадрового забезпечення органів публічної адміністрації. Правові засоби (заходи), які допомагають виявити якісні показники персоналу (прийом на роботу на конкурсній основі, стажування, підвищення кваліфікації, обстеження у психіатра, випробування на детекторі брехні тощо).
3. «Міфи» у сфері кадрового забезпечення органів публічної адміністрації та проблеми реалізації гендерної політики при формуванні кадрів органів публічної адміністрації.
4. Нормативно-правові акти, спрямовані на впровадження принципу гендерної рівності в органах публічної адміністрації.
5. Аргументи «за» та «проти» квотування представництва жінок у органах державної влади.

Самостійна робота:

1. Гендерна політика Європейських країн.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Кадрове забезпечення системи органів публічної адміністрації має кількісні та якісні показники.

Кількісні показники пов'язані з чисельністю працівників даного підрозділу органу чи установи.

Якісні показники – пов'язані з професійними, моральними та особистими властивостями особи є необхідними для зайняття певної посади або робочого місця. Всю сукупність якісних показників персоналу можна умовно розділити на три основні групи:

- здібності (рівень освіти, обсяг отриманих знань, досвід роботи у певній сфері професійної діяльності, професійні навички);
- мотивації (прагнення зробити кар'єру, прагнення до влади, готовність до додаткових навантажень);
- властивості (здатність сприймати певний рівень фізичних, психічних чи інтелектуальних навантажень, здатність концентрувати увагу, пам'ять та інші особистісні властивості, необхідні для виконання певної роботи).

Принципи кадрової політики:

- рівний доступ до державної служби з урахуванням професійної підготовки та ділових здібностей;
- відбір і підбір кадрів за їх професійними, діловими та моральними якостями;
- професіоналізм і компетентність кадрів, вдосконалення професійної майстерності службовців;
- облік заслуг і ділових якостей службовців у їх професійній службовій діяльності;
- поєднання наступності та періодичного оновлення кадрів;
- стабільність кадрів;
- особиста відповідальність першого керівника за підбір персоналу та роботу з кадрами;
- позапартійність і політична нейтральність кадрів державної служби;
- правова та соціальна захищеність кадрів;
- стимулювання службової кар'єри кадрів;
- єдність кадрової команди.

Основна література:

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8.09.2005 р. № 2866-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – С. 561.

2. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25703.2016 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-п>. – Назва з екрану.

3. Про затвердження Програми кадрового забезпечення державної служби та Програми роботи з керівниками державних підприємств, установ і організацій : Указ Президента України від 10.11.1996 р. № 1035/95 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1035/95>. – Назва з екрану.

4. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – С. 190.

5. Про деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів : Постанова Кабінету Міністрів України від 5.04.2014 р. № 85 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/85-2014-п>. – Назва з екрану.

6. Конвенція об политических правах женщин от 7.04.1954 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_156. – Назва з екрану.

7. Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція ООН від 19.12.1980 р. – Ратифікована Президіумом Верховної Ради СРСР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_207. – Назва з екрану.

8. Про підвищення соціального статусу жінок в Україні : Указ Президента України від 25.04.2001 р. № 283/2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/283/2001>. – Назва з екрану.

9. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина

/ Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

10. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

11. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

12. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

13. Васильєв А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

14. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

15. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 4. УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Лекція – 0 годин.

Стиль управління в органах публічної адміністрації (органах державного управління): поняття та види. Режим діяльності органів публічної адміністрації (режим державного управління): поняття та види. Центральні органи виконавчої влади: поняття та види. Органи державної виконавчої влади на місцях. Органи управління загальної компетенції. Галузеве, міжгалузеве регіональне управління в умовах адміністративної реформи. Три сфери діяльності органів публічної адміністрації.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Стиль управління в органах публічної адміністрації (органах державного управління): поняття та види.
2. Режим діяльності органів публічної адміністрації (режим державного управління): поняття та види.
3. Центральні органи виконавчої влади: поняття та види.
4. Органи державної виконавчої влади на місцях
5. Органи управління загальної компетенції. Галузеве, між-галузеве регіональне управління в умовах адміністративної реформи.
6. Три сфери діяльності органів публічної адміністрації.

Самостійна робота:

1. Яким чином застосування результатів науково-технічного прогресу впливає на ефективність роботи органів публічної адміністрації.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Залежно від обсягу повноважень розрізняють:

1) авторитарний стиль управління – всі рішення приймаються особисто керівником, підлеглі не мають змоги приймати управлінські рішення;

2) демократичний стиль управління – керівник частину своїх повноважень делегує заступникам і відповідальним фахівцям;

3) ліберальний стиль управління – керівник довіряє своїм підлеглим і тому не завжди контролює їх діяльність.

Органом загальної компетенції називається орган, що здійснює на всій території України державне управління щодо всіх об'єктів управління, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, в усіх напрямках управлінської діяльності. Таким органом в Україні є Кабінет Міністрів України.

Якщо характеризувати «галузеве» і «міжгалузеве» управління, слід відзначити, що вони мають багато спільного, проте це дві різні організаційно-правові форми.

Галузеве управління характеризується:

- вертикальністю правових відносин;
- об'єктами управління є суб'єкти, які здійснюють функції одностороннього призначення.

Міжгалузеве управління – здійснюється органами державної виконавчої влади, які наділені надвідомчими повноваженнями щодо об'єктів, не підпорядкованих їм організаційно.

Регіональне управління – здійснюється компетентними органами в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці (виконавчі органи АРК, обласні, районні, м. Києва та Севастополя місцеві державні адміністрації).

Міністерство є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади щодо формування та забезпечення реалізації державної політики в одній чи декількох сферах.

Основним завданнями міністерства є формування та реалізація державної політики у визначеній Президентом України сфері.

Функції міністерства відповідно до покладених на нього завдань:

- визначає пріоритетні напрями розвитку відповідної сфери;
- забезпечує нормативно-правове регулювання у визначеній сфері;
- узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції;
- розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету міністрів України, в установленому порядку вносить їх на розгляд Президенту України та Кабінету Міністрів України;
- інформує та надає роз'яснення щодо здійснення державної політики у відповідній сфері;
- здійснює інші повноваження, визначені законами України та покладені на нього Президентом України.

Міністерство вправі:

- залучати до виконання окремих робіт і участі у вивченні окремих питань учених і фахівців, у тому числі на дого-

вірній основі, працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади;

- одержувати інформацію, документи й матеріали від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та їх посадових осіб;
- скликати наради, створювати комісії та робочі групи;
- користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державними (в тому числі урядовими) системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами.

Міністерство у межах своїх повноважень видає накази, які підписує міністр. Накази міністерства нормативно-правового змісту підлягають державній реєстрації та є обов'язковими для виконання.

Державні служби, державні агентства та державні інспекції – це органи виконавчої влади України, що забезпечують реалізацію державної політики в одній чи декількох сферах, діяльність яких спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України через відповідного члена Кабінету Міністрів України.

Різниця між цими органами виконавчої влади полягає в реалізації їх основної функції, а саме:

- основна функція державних служб – надання адміністративних послуг;
- основна функція державних інспекцій – здійснення державного нагляду (контролю);
- основна функція державних агентств – здійснення управління об'єктами державної власності.

Основна література:

1. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – С. 385.

2. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – С. 190.

3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1995 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – С. 170.

4. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

5. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

6. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

7. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

8. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

9. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

10. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 5. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ (ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ) В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Лекція – 0 годин.

Бюрократія та бюрократизм (формалізм) в органах публічної адміністрації. Основні концепції бюрократії. Передумови виникнення бюрократизму (формалізму) в органах публічної адміні-

страції. Правовий нігілізм та форми його прояву в діяльності органів державної виконавчої влади. Поняття та види корупції.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Бюрократія та бюрократизм (формалізм) в органах публічної адміністрації.
2. Основні концепції бюрократії.
3. Передумови виникнення бюрократизму (формалізму) в органах публічної адміністрації.
4. Правовий нігілізм та форми його прояву в діяльності органів державної виконавчої влади.
5. Поняття та види корупції.

Самостійна робота:

1. Корупція в Україні.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Поява бюрократії як соціального явища пов'язана з потребою управління та регулювання соціально-політичних відносин, і це зумовило формування ще за рабовласницького ладу особливої групи людей, певного соціального прошарку, який спеціалізувався на цьому виді діяльності. Організаційного оформлення ця група набула у вигляді апарату чиновництва. З розвитком суспільства змінювались організаційні форми і спектр впливу бюрократії, але ніколи не змінювалася сама сутність бюрократії й бюрократизму.

Бюрократія (фр. bureau – бюро, канцелярія, kratos – сила, влада, держава) – система економічного, соціального, політичного та адміністративного управління, розмежування владних повноважень, їх відокремлення від волі членів суспільства та їх груп з метою формування єдиного управлінського центру

для координації усіх елементів та взаємозв'язків у системі суспільних відносин.

Історично склалося 4-ри підходи до розуміння бюрократії:

1) Карл Маркс (1818-1883 рр.) розглядав бюрократію як зло;

2) Макс Вебер (1864-1920 рр.) розглядав бюрократію як позитивний момент у сфері державного управління, оскільки, за його думкою, на зміну традицій, звичаїв і самоуправства прийшли різні процедури та правила розгляду справ чиновниками. До позитивних рис бюрократії Вебер відносив наступні:

- компетенція кожного бюрократичного рівня чітко регламентована законом;
- уся внутрішньо-організаційна діяльність фіксується в письмовому вигляді й підлягає зберіганню;
- від посадової особи вимагається не тільки професіоналізм у своїй сфері, але й знання, а також дотримання певних правил, процедур.

Надмірне зловживання владними повноваженнями, концентрація їх в окремих руках та привласнення адміністративного ресурсу породжує крайню негативну форму – бюрократизм.

Бюрократизм – монополізація у корисливих цілях основних важелів влади та управління в руках працівників економічних і спеціальних інститутів та організацій, орієнтація нижчих ланок управління й влади на формальне виконання наказів або імітацію їх виконання у разі виникнення ризику відповідальності. Бюрократизація – реакція на відсутність реальної демократії в суспільстві та системі державної влади, її надмірну централізацією, егоїзм корпоративних інтересів чиновників, домінування адміністративних методів управління, низький рівень культури, моралі, поглиблення кризових явищ тощо.

Корупція – це використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди, або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або, відповідно, обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної

вигоди особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Основна література:

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 49. – С. 2056.

2. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

3. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

4. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

5. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

6. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

7. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

8. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваїте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 6. КОРУПЦІЯ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Лекція – 2 години.

Корупція як суспільне явище. Причини корупції в органах виконавчої влади. Історія розвитку антикорупційного законодавства в Україні (період 1991-2017 рр.) Корупція в органах публічної адміністрації: правове закріплення, зміст та суб'єкти. Шляхи подолання корупції в органах публічної адміністрації.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Корупція як суспільне явище.
2. Причини корупції в органах виконавчої влади.
3. Історія розвитку антикорупційного законодавства в Україні (період 1991-2017 рр.).
4. Корупція в органах публічної адміністрації: правове закріплення, зміст та суб'єкти.
5. Шляхи подолання корупції в органах публічної адміністрації.

Самостійна робота:

1. Еволюція антикорупційного законодавства в Україні.
2. Вищий антикорупційний суд України, основні завдання та передумови виникнення.
3. Національне агентство з питань запобігання корупції.
4. Національне антикорупційне бюро.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Корупція – це використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди, або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших

осіб або, відповідно, обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Залежно від сфери поширення корупційної діяльності, можна виділити чотири види корупції:

1) державна (муніципальна) корупція – безпосередньо пов'язана з діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

2) комерційна корупція – яка виникає в приватних фірмах та організаціях з питань влаштування на роботу, усунення конкурентів, розподілу отриманого прибутку і т.п.;

3) політична корупція – пов'язана з діяльністю фізичних та юридичних осіб у політичній сфері життя суспільства (підкуп виборця, продаж місця в списку партії тощо);

4) життєва (буденна) корупція – пов'язана з буденним життям громадян (в освіті, в охороні здоров'я, в комунальних службах і т.п.).

У міжнародних актах зустрічається ще одна класифікація корупції, тому в залежності від активних дій корупціонера розрізняють:

- активну корупцію – тобто ініціатором корупційних дій є особа, що наділена владними повноваженнями;
- пасивну корупцію – тобто ініціатором корупційних дій є громадянин, зацікавлений у певних діях або в бездіяльності чиновника.

Серед причин корупції виділяють наступні:

1) недосконалість законодавства про державну службу, зокрема з питань підбору кадрів, належного матеріального стимулювання державних службовців, декларування й контролю за активами та видатками державних службовців;

2) відсутність законодавчо встановлених правил поведінки державних службовців (адміністративні процедури, посадові інструкції, прийом громадян тощо);

3) непрозорість та недосконалість процедур прийняття управлінських рішень (можливість створення й використання альтернативних (тіньових) процедур);

4) неефективність державного контролю у сфері державних закупівель, відсутність процедури дискваліфікації учасників через їх негативну репутацію, обмеженість доступу до інформації про державні закупівлі.

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції»:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

- Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;
- народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови;
- державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;
- військові посадові особи Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів, крім військовослужбовців строкової військової служби;
- судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, члени та дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату

ції Комісії, Голова, заступник Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі та присяжні (під час виконання ними цих функцій);

- особи рядового й начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, податкової міліції, особи начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту;
- посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, дипломатичної служби, державної лісової охорони, державної охорони природно-заповідного фонду, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної податкової політики й державної політики у сфері державної митної справи;
- члени Національного агентства з питань запобігання корупції;
- члени Центральної виборчої комісії;
- посадові та службові особи інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим;

2) особи, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

- посадові особи юридичних осіб публічного права;
- особи, які не є державними службовцями та посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи, визначені законом);

3) особи, які постійно чи тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно договору з підприємством, установою, організацією.

Основна література:

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 49. – С. 2056.

2. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2018. – № 24. – С. 212.

3. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 47. – С. 2051.

4. Про утворення Національного агентства з питань запобігання корупції : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 118 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2015-%D0%BF>

5. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10.11.2015 р. № 772-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 1. – С. 1.

6. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

7. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

8. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

9. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

10. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

11. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух,

М. В. Плутатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

12. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваїте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 7. РОЛЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В РЕГУЛЮВАННІ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН В СУСПІЛЬСТВІ

Лекція – 0 години.

Поняття адміністративно-політичної сфери та основні цілі публічного адміністрування у цій сфері. Аргументи «проти» найменування даної сфери управління та публічного адміністрування «адміністративно-політичною сферою». Аргументи «за» найменування даної сфери управління та публічного адміністрування «адміністративно-політичною сферою». Особливості управління та публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері. Система центральних органів виконавчої влади в адміністративно-політичній сфері.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття адміністративно-політичної сфери та основні цілі публічного адміністрування у цій сфері.
2. Аргументи «проти» найменування даної сфери управління та публічного адміністрування «адміністративно-політичною сферою».
3. Аргументи «за» найменування даної сфери управління та публічного адміністрування «адміністративно-політичною сферою».
4. Особливості управління та публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.

5. Система центральних органів виконавчої влади в адміністративно-політичній сфері.

Самостійна робота:

1. Принципи публічного адміністрування політичною сферою.
2. Правовий статус дипломатичних службовців.
3. Правовий статус Міністерства юстиції України.
4. Правовий статус Міністерства закордонних справ України.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Адміністративно-політична сфера – це галузь суспільного життя, що тісно пов'язана з обороною України, національною безпекою, внутрішніми справами, юстицією, а також із налагодженням дипломатичних відносин з іншими країнами.

Цілі діяльності органів публічної адміністрації:

- забезпечення територіальної цілісності та недоторканості держави;
- підтримка публічної безпеки та правопорядку;
- захист населення та території від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню;
- забезпечення реалізації державної політики на міжнародній арені;
- створення умов для реалізації та захисту прав і свобод людини й громадянина.

Аргументи проти найменування даної сфери управління та публічного адміністрування «адміністративно-політичною сферою»:

- назва «адміністративно-політична сфера» не відображає дійсності даної сфери, а саме те, що вона пов'язана з безпекою та правопорядком;
- термін «адміністративний» означає управління, а управління притаманне також соціально-культурній та економічній сферам;

- політика реалізується державою не тільки у сфері безпеки, а й у сфері культури, економіки, освіти і т.д.

Аргументи за найменування даної сфери управління та публічного адміністрування «адміністративно-політичною сферою»:

- дана назва сфери не охоплює такі галузі, як юстиція та закордонні справи;
- політично-територіальний лад нашої держави базується на принципах централізації та децентралізації влади.

Система центральних органів виконавчої влади в адміністративно-політичній сфері (Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади):

- міністерство внутрішніх справ України;
- міністерство оборони України;
- міністерство юстиції України;
- міністерство закордонних справ України;
- національне агентство України з питань державної служби;
- адміністрація державної служби та спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 1.06.2010 р. № 2411-VI // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 40. – С. 527.

3. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2004 р. № 442 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-п>. – Назва з екрану.

4. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : Постанова Кабінету Міністрів України від 2.07.2014 р. № 228 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-п> Назва з екрану.

5. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України : Постанова Кабінету Міністрів України

від 30.03.2016 р. № 281 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-п>. – Назва з екрану.

6. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

7. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

8. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

9. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

10. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

11. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

12. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 8. РОЛЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В РЕГУЛЮВАННІ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН У СУСПІЛЬСТВІ

Лекція – 0 годин.

Поняття соціально-культурної сфери та основні цілі публічного адміністрування у цій сфері. Основні ознаки соціально-культурної сфери. Особливості управління та публічного адміністрування в соціально-культурній сфері. Система центральних

органів виконавчої влади у соціально-культурній сфері. Адміністративно-правовий статус Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття соціально-культурної сфери та основні цілі публічного адміністрування у цій сфері.
2. Основні ознаки соціально-культурної сфери.
3. Особливості управління та публічного адміністрування в соціально-культурній сфері.
4. Система центральних органів виконавчої влади у соціально-культурній сфері.
5. Адміністративно-правовий статус Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

Самостійна робота:

1. Сучасний стан розвитку української культури та духовності.
2. Основні засади державної політики у сфері культури України.
3. Аналіз ЗУ «Про авторське право та суміжні права».
4. Правовий статус Міністерства культури України.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Публічне адміністрування в соціально-культурній сфері – це організуючий вплив органів публічної влади на ті сфери суспільного життя, що пов'язані із задоволенням матеріальних та духовних потреб людей у сфері культури, науки, освіти, охорони здоров'я, творчості, соціального захисту і т.д.

Основні цілі публічного адміністрування в соціально-культурній сфері:

- збереження здоров'я та працездатності населення;

- організація професійної підготовки кадрів;
- зміцнення сім'ї та турбота про підростаюче покоління;
- збереження та примноження культурної спадщини;
- утворення сприятливих умов для розвитку науки, спорту та творчості.

Основні ознаки соціально-культурної сфери:

1) духовна, а не матеріальна за характером сфера, оскільки пов'язана із формуванням особистості та розумової діяльності, що направлена на творче пізнання світу;

2) реалізована в соціально-культурній сфері діяльність проявляється в:

- створенні, використанні, розповсюдженні духовних цінностей;
- в соціальному захисті незахищених верств населення.

Особливості публічного адміністрування в соціально-культурній сфері:

- у реалізації державної політики щодо соціально-культурної сфери беруть участь не тільки органи державної влади, а й органи місцевого самоврядування;
- міністерства та інші органи державної влади реалізують досить великий обсяг повноважень у даній сфері;
- до об'єктів управління належать установи особливого профілю, а саме: дошкільні заклади, учбові заклади, театри, бібліотеки, спортивні організації тощо.

Система центральних органів виконавчої влади в соціально-культурній сфері:

- Міністерство культури України;
- Міністерство молоді та спорту України;
- Міністерство охорони здоров'я України;
- Міністерство соціальної політики України;
- Пенсійний фонд України;
- Державний комітет телебачення та радіомовлення України.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 24. – С. 168.
3. Про Концепцію державної політики в галузі культури на 2005-2007 роки : Закон України від 03.03.2005 р. № 2460-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 16. – С. 264.
4. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 399. – С. 333.
5. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення : Закон України від 23.09.1997 р. № 538/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 48. – С. 296.
6. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24.12.1993 р. № 3814-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – С. 86.
7. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – С. 64.
8. Про затвердження Положення про Міністерство культури України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 р. № 495 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-п>. – Назва з екрану.
9. Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 р. № 341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341-2014-п>. – Назва з екрану.
10. Про затвердження Положення про Державне агенство України з питань кіно : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2014 р. № 277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/277-2014-п>. – Назва з екрану.
11. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина

/ Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

12. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

13. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

14. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

15. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

16. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

17. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 9. РОЛЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В РЕГУЛЮВАННІ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ (ГОСПОДАРСЬКИХ) ВІДНОСИН У СУСПІЛЬСТВІ

Лекція – 2 години.

Поняття економічної (господарської) сфери та основні напрямки публічного адміністрування у цій сфері. Основні ознаки економічної (господарської) сфери. Особливості управління та публічного адміністрування в економічній (господарській) сфері. Система центральних органів виконавчої влади у економічній (господарській) сфері. Адміністративно-правовий статус Антимонопольного комітету України. Адміністративно-правовий статус Фонду державного майна України.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття економічної (господарської) сфери та основні напрямки публічного адміністрування у цій сфері.
2. Основні ознаки економічної (господарської) сфери.
3. Особливості управління та публічного адміністрування в економічній (господарській) сфері.
4. Система центральних органів виконавчої влади в економічній (господарській) сфері.
5. Адміністративно-правовий статус Антимонопольного комітету України.
6. Адміністративно-правовий статус Фонду державного майна України.

Самостійна робота:

1. Державне управління митною справою.
2. Державне управління банківською системою.
3. Державне управління паливно-енергетичним комплексом.
4. Адміністративно-правовий статус Національного банку України.
5. Адміністративно-правовий статус Пенсійного фонду України.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Публічне адміністрування в економічній сфері – це організуючий вплив органів публічної влади на сфери суспільного життя, що пов'язані з промисловістю, сільськогосподарським комплексом, будівництвом, транспортом, житлово-комунальним господарством, використанням та охороною природних ресурсів тощо.

Основні цілі публічного адміністрування в економічній сфері:

- забезпечення стратегічних пріоритетів у розвитку економіки (стимулювання розвитку окремих галузей і виробництв, залучення закордонних інвестицій, цінова політика і т. д.);

- упорядкування власності, а також створення механізму передачі власності в приватний сектор шляхом приватизації та антимонопольного регулювання;
- якісне адміністративно-правове регулювання зовнішніх економічних відносин спрямоване на збалансування національної економіки та врегулювання внутрішнього ринку України;
- відмова від адміністративного командування в економіці та широке використання таких засобів як ліцензування, квотування, сертифікація і т. д.

Основні ознаки публічного адміністрування в економічній сфері:

- це сфера, що пов'язана зі створенням, використанням та розподіленням природних благ, добуванням або використанням природних ресурсів;
- головним принципом публічного адміністрування в економічній сфері є те, що економіка повинна формувати політику держави а не навпаки;
- економічна сфера також пов'язана з охороною навколишнього середовища.

Особливості публічного адміністрування в економічній сфері:

- управління втілюється не щодо економіки, а відносно економічних процесів;
- велика кількість центральних органів виконавчої влади реалізує свої повноваження в економічній сфері, яку очолює Кабінет Міністрів України;
- успішність державного управління в економічній сфері залежить від ефективної взаємодії з органами місцевого самоврядування.

Стан економіки, рівень її розвитку та ефективність прямо залежать від спроможності державної влади управляти виробництвом і обігом виробленої продукції.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про Фонд державного майна України : Закон України від 9.12.2011 р. № 4107-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 28. – С. 311.

3. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-XIII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 50. – С. 472.

4. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5.07.2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 29. – С. 389.

5. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – С. 238.

6. Про Положення про Пенсійний фонд України : Указ Президента України від 6.04. 2011 р. № 384/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/384/2011>. – Назва з екрану.

7. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2004 р. № 442 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-п> Назва з екрану.

8. Про Положення про Міністерство фінансів України : Указ Президента України від 8.04.2011 р. № 446/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/446/2011>. – Назва з екрану.

9. Про Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України : Указ Президента України від 31.05.2011 р. № 634/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/634/2011>. – Назва з екрану.

10. Про затвердження Положення Про державну службу експортного контролю України : Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 р. № 159 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-п>. – Назва з екрану

11. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>. – Назва з екрану.

12. Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 676 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/676-2014-п>. – Назва з екрану.

13. Про затвердження Положення про Державну службу статистики України : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 р. № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-п>. – Назва з екрану.

14. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

15. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

16. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

17. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

18. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

19. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

20. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 10. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБОРОНОЮ

Лекція – 0 годин.

Поняття, цілі та види оборони в Україні. Завдання територіальної оборони України. Поняття та завдання цивільного захисту за Кодексом цивільного захисту України. Мобілізація та її види. Режим воєнного стану: поняття та нормативне забезпечення. Права та обов'язки громадян України у сфері оборони. Воєнна доктрина України. Структура та функції Збройних Сил України. Дискусії щодо реформування ЗС України (професійна армія, строкова служба для жінок та ін.). Альтернативна (невійськова) служба: поняття, суб'єкти та порядок реалізації.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття, цілі та види оборони в Україні.
2. Завдання територіальної оборони України.
3. Поняття та завдання цивільного захисту за Кодексом цивільного захисту України.
4. Мобілізація та її види.
5. Режим воєнного стану: поняття та нормативне забезпечення.
6. Права та обов'язки громадян України у сфері оборони.
7. Воєнна доктрина України.
8. Структура та функції Збройних Сил України. Дискусії щодо реформування ЗС України (професійна армія, строкова служба для жінок та ін.).
9. Альтернативна (невійськова) служба: поняття, суб'єкти та порядок реалізації.

Самостійна робота:

1. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері оборони.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Адміністративно-правове регулювання оборони України – це система політичних, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних та інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту або захисту держави, у випадку агресії або збройного конфлікту.

Основною ціллю публічного адміністрування у сфері оборони є створення необхідних умов для запобігання та припинення агресії на території України з боку інших держав.

Оборона – це система політичних, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних, правових, організаційних та інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту та її захист у разі збройної агресії або збройного конфлікту.

Воєнна доктрина України має оборонний характер. Це означає, що Україна не вважає жодну державу своїм воєнним противником, але разом з тим вважатиме потенційним воєнним противником державу або групу держав, послідовна недружня політика яких загрожуватиме воєнній безпеці України.

Виключно законами України визначаються організація Збройних Сил України, правовий режим воєнного стану та вирішуються інші питання у сфері оборони.

Підготовка держави до оборони в мирний час включає:

- прогнозування та оцінку воєнної небезпеки і воєнної загрози, здійснення заходів у зовнішньополітичній сфері, спрямованих на запобігання збройному конфлікту та відсіч збройній агресії;
- формування та реалізацію воєнної, воєнно-економічної, військово-технічної та військово-промислової політики держави;
- удосконалення структури, уточнення завдань і функцій Збройних Сил України та інших військових формувань, забезпечення необхідної чисельності їх особового складу, а також їх розвиток, підготовку та підтримання на належному рівні боєздатності, бойової та мобілізаційної готовності до оборони держави, планування їх застосування;

- розвиток військово-промислового комплексу, створення сприятливих умов для мобілізаційного розгортання галузей національної економіки з метою виробництва озброєння, військової техніки і майна в необхідних обсягах;

- підготовку національної економіки, території, органів державної влади, органів військового управління, органів місцевого самоврядування, а також населення до дій в особливий період;

- забезпечення розвитку воєнної науки, забезпечення відкритого та демократичного цивільного контролю у сфері оборони в порядку, визначеному законодавством, та дотримання вимог щодо збереження державної таємниці.

Сектор безпеки та оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки. Функції та повноваження складових сектору безпеки і оборони визначаються законодавством України.

До складу сектору безпеки і оборони входять: Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Цивільного захисту України : Кодекс України від 2.10.2010 р. № 5403-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34-35. – С. 458.

3. Про Збройні сили України : Закон України від 6.12.1991 р. № 1934-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 1934-ХІІ. – С. 108.

4. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – С. 385.

5. Про оборону України : Закон України від 6.12.1992 р. № 1932-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 9. – С. 107.

6. Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України від 12.12.1991 р. № 1975-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 15. – С. 188.

7. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 44. – С. 416.

8. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 28. – С. 250.

9. Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав : Закон України від 2.03.2000 р. № 1518-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – С. 144.

10. Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України : Закон України від 22.02.2000 р. № 1479-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 17. – С. 122.

11. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5.03.1998 р. № 183/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – С. 237.

12. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – С. 382.

13. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3.04.2003 р. № 661-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 27. – С. 208.

14. Про Службу зовнішньої розвідки України : Закон України від 1.12.2005 р. № 3160-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 8. – С. 94.

15. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 № 876-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 17. – С. 594.

16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про нову редакцію воєнної доктрини України» : Указ Президента України від 2.09.2015 р. № 555/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>. – Назва з екрану.

17. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 671 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-п>. – Назва з екрану.

18. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

19. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

20. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

21. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

22. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

23. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

24. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 11. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ

Лекція – 0 годин.

Поняття національної безпеки та її об'єкти. Суб'єкти забезпечення національної безпеки в Україні. Основні реальні зовнішні загрози національній безпеці України. Основні реальні внутрішні загрози національній безпеці України. Основні напрями державної політики щодо питань національної безпеки у зовнішньополітичній сфері. Основні напрями державної політики щодо питань національної безпеки в екологічній сфері. Основні напрями державної політики щодо питань національної безпеки в інформаційній сфері. Державний кордон та його охорона.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Поняття національної безпеки та її об'єкти.
2. Суб'єкти забезпечення національної безпеки в Україні.
3. Основні реальні зовнішні загрози національній безпеці України.
4. Основні реальні внутрішні загрози національній безпеці України.
5. Основні напрями державної політики щодо питань національної безпеки у зовнішньополітичній сфері.
6. Основні напрями державної політики щодо питань національної безпеки в екологічній сфері.
7. Основні напрями державної політики щодо питань національної безпеки в інформаційній сфері.
8. Державний кордон та його охорона.

Самостійна робота:

1. Національна поліція України.
2. Прикордонна служба України.
3. Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки й оборони України.
4. Адміністративно-правовий статус Служби безпеки України.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Національна безпека України – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз.

Загрози національній безпеці України – це явища, тенденції та чинники, що унеможливають чи ускладнюють, або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України.

Державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист: людини й громадянина – їх життя та гідності, конституційних прав і свобод, безпечних умов життєдіяльності; суспільства – його демократичних цінностей, добробуту та умов для сталого розвитку; держави – її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності; території, навколишнього природного середовища – від надзвичайних ситуацій.

Основними принципами, що визначають порядок формування державної політики у сферах національної безпеки та оборони, є:

- 1) верховенство права, підзвітність, законність, прозорість та дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки й оборони та застосуванням сили;
- 2) дотримання норм міжнародного права, участь України у міжнародних заходах з підтримання миру й безпеки, між-

державних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки;

3) розвиток сектору безпеки й оборони як основного інструменту реалізації державної політики у сферах національної безпеки та оборони.

Фундаментальними національними інтересами України є:

1) державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України;

2) сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення;

3) інтеграція України у європейський політичний, економічний, безпековий та правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами.

Сектор безпеки та оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: сил безпеки, сил оборони, оборонно-промислового комплексу, громадян та громадських об'єднань, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки. Функції та повноваження складових сектору безпеки й оборони визначаються законодавством України.

До складу сектору безпеки й оборони входять: Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Цивільного захисту України : Кодекс України від 2.10.2010 р. № 5403-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34-35. – С. 458.
3. Про Збройні сили України : Закон України від 6.12.1991 р. № 1934-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 1934-XII. – С. 108.
4. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41. – С. 379.
5. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – С. 385.
6. Про оборону України : Закон України від 6.12.1992 р. № 1932-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 9. – С. 107.
7. Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України від 12.12.1991 р. № 1975-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 15. – С. 188.
8. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 44. – С. 416.
9. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 28. – С. 250.
10. Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав : Закон України від 2.03.2000 р. № 1518-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – С. 144.
11. Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України : Закон України від 22.02.2000 р. № 1479-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 17. – С. 122.

12. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5.03.1998 р. № 183/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – С. 237.

13. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – С. 382.

14. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3.04.2003 р. № 661-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 27. – С. 208.

15. Про Службу зовнішньої розвідки України : Закон України від 1.12.2005 р. № 3160-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 8. – С. 94.

16. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 № 876-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 17. – С. 594.

17. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про нову редакцію воєнної доктрини України» : Указ Президента України від 2.09.2015 р. № 555/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>. – Назва з екрану.

18. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 671 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-п>. – Назва з екрану.

19. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

20. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

21. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

22. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

23. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

24. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

25. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваїте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 12. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСВІТОЮ ТА НАУКОЮ

Лекція – 0 годин.

Конституційне право на освіту та «освіта» як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Принципи освіти та їх реалізація в адміністративному праві. «Наука» як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Структура освіти в Україні. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні в Україні. Болонський процес в Україні: поняття, його позитивні та негативні наслідки.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

І. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. Конституційне право на освіту та «освіта» як об'єкт адміністративно-правового регулювання.
2. Принципи освіти та їх реалізація в адміністративному праві.
3. «Наука» як об'єкт адміністративно-правового регулювання.
4. Структура освіти в Україні.

5. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні в Україні.
6. Болонський процес в Україні: поняття, його позитивні та негативні наслідки.

Самостійна робота:

1. Адміністративна відповідальність у сфері освіти та науки.
2. Адміністративні послуги, що надаються у сфері освіти та науки.
3. Адміністративно-правовий статус Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного та культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями й культурою, та держави.

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, здатних до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є:

- людиноцентризм;
- верховенство права;
- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;

- розвиток інклюзивного освітнього середовища, у тому числі у закладах освіти, найбільш доступних і найближчих до місця проживання осіб з особливими освітніми потребами;
- забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування;
- науковий характер освіти;
- різноманітність освіти;
- цілісність і наступність системи освіти;
- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;
- відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством;
- інституційне відокремлення функцій контролю (нагляду) та функцій забезпечення діяльності закладів освіти;
- інтеграція з ринком праці;
- нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;
- свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- академічна доброчесність;
- академічна свобода;
- фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія закладів освіти у межах, визначених законом;
- гуманізм;
- демократизм;
- єдність навчання, виховання, розвитку та ін.

Держава гарантує кожному громадянину України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях (дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої), а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах освіти.

Кожен має право на якісну та доступну освіту. Право на освіту включає право здобувати освіту впродовж усього життя, право

на доступність освіти, право на безоплатну освіту у випадках і порядку, визначених Конституцією та законами України.

В Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального й майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про освіту : Закон України від 5.09.2017 р № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38-39. – С. 380.

3. Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 49. – С. 259.

4. Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 46. – С. 393.

5. Про загальну середню освіту : Закон України від 13.05.1999 р. № 651-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 28. – С. 230.

6. Про професійно-технічну освіту : Закон України від 10.02.1998 р. № 103/98 ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 32. – С. 215.

7. Про вищу освіту : Закон України від 1.06.2014 р. № 2145-XIX // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38. – С. 2004.

8. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2000 р. № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 30. – С. 142.

9. Про наукову та науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 3. – С. 25.

10. Про затвердження Положення про Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України : Указ Президента України від 8.04.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/437/2011>. – Назва з екрану.

11. Про додаткові заходи щодо підтримки молодих вчених : Указ Президента України від 8.04.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/437/2011>. – Назва з екрану.

12. Про затвердження Положення про Міністерство Освіти і науки України : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-п>. – Назва з екрану.

13. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридика Думка, 2004. – 584 с.

14. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

15. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

16. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

17. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

18. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Пругатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

19. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К.: Ваїте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 13. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КУЛЬТУРОЮ

Лекція – 0 годин.

«Культура» як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Основні принципи державної політики у сфері культури. Обмеження та заборони, передбачені Законом України «Про захист суспільної моралі». Визначення понять «порнографія», «дитяча порнографія», «продукція еротичного характеру», «продукція порнографічного характеру», «продукція сексуального характеру». Основні напрями державного регулювання обігу інформаційної продукції, що впливає на суспільну мораль. Адміністративно-правовий статус Експертної ради Міністерства культури України з питань захисту суспільної моралі згідно з Положенням про Експертну раду Міністерства культури України з питань захисту суспільної моралі, затвердженого наказом міністра від 03.11.2016 р.

Практичне заняття – 0 годин, самостійна робота – 10 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. «Культура» як об'єкт адміністративно-правового регулювання.
2. Основні принципи державної політики у сфері культури.
3. Обмеження та заборони, передбачені Законом України «Про захист суспільної моралі».
4. Визначення понять «порнографія», «дитяча порнографія», «продукція еротичного характеру», «продукція порнографічного характеру», «продукція сексуального характеру».

5. Основні напрями державного регулювання обігу інформаційної продукції, що впливає на суспільну мораль.
6. Адміністративно-правовий статус Експертної ради Міністерства культури України з питань захисту суспільної моралі згідно з Положенням про Експертну раду Міністерства культури України з питань захисту суспільної моралі, затвердженого наказом міністра від 03.11.2016 р. (бажано відповісти на питання – «А судді хто?»).

Самостійна робота:

1. Суб'єкти публічного адміністрування у сфері культури.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Культура – це сукупність матеріального і духовного надбання певної людської спільноти (етносу, нації), нагромадженого, закріпленого й збагаченого протягом тривалого періоду, що передається від покоління до покоління, включає всі види мистецтва, культурну спадщину, культурні цінності, науку та освіту, відображає рівень розвитку цієї спільноти.

Культурний простір України – це сфера, в якій відповідно до законодавства провадиться культурна діяльність та задовольняються культурні, інформаційні й дозвіллі потреби громадян, що охоплює, зокрема, телебачення, радіомовлення, періодичні друковані видання та книговидавничу продукцію, ринок культурних благ, а також культурно-мистецьке середовище;

Національно-культурна державна цільова програма, спрямована на створення сприятливих умов національно-культурного розвитку, збереження національно-культурної спадщини, задоволення інтелектуальних та духовних потреб людини, та цільова регіональна програма у сфері культури. Вони передбачають вирішення питань, пов'язаних з діяльністю та розвитком базової мережі закладів культури всіх рівнів або відповідного рівня, а також реалізацію культурно-мистецьких проектів і здійснення

державними та недержавними закладами культури заходів, що фінансуються з державного та/або місцевих бюджетів.

Законодавство України «Про культуру» має на меті:

- забезпечення реалізації та захист конституційних прав громадян України у сфері культури – створення правових гарантій для вільного провадження культурної діяльності, свободи творчості, доступу до культурних цінностей, культурної спадщини та інформації про них;
- збереження й примноження національного культурного надбання;
- врегулювання відносин суб'єктів діяльності у сфері культури щодо інтелектуальної власності у сфері культури, забезпечення реалізації та захист авторського права і суміжних прав;
- визначення пріоритетів державної політики у сфері культури, форм, підстав, умов та порядку надання державної підтримки культурі, гарантій невтручання держави у творчі процеси, механізму впливу громадськості на формування та реалізацію державної політики у сфері культури.

Основними засадами державної політики у сфері культури є:

- визнання культури одним з основних факторів самобутності Українського народу – громадян України всіх національностей;
- сприяння створенню єдиного культурного простору України, збереженню цілісності культури;
- захист і збереження культурної спадщини як основи національної культури, турбота про розвиток культури;
- сприяння утвердженню гуманістичних ідей, високих моральних засад у суспільному житті;
- забезпечення свободи творчості, захист прав інтелектуальної власності, авторського права й суміжних прав;
- гарантування прав громадян у сфері культури;
- створення умов для творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня, естетичного виховання громадян, доступності освіти у сфері культури для дітей та

юнацтва, задоволення культурних потреб Українського народу, розвитку закладів культури незалежно від форми власності, залучення до сфери культури інвестицій, коштів від надання платних послуг, благодійництва, інших не заборонених законодавством джерел;

- сприяння діяльності професійних творчих спілок та громадських організацій у сфері культури, активному функціонуванню державної мови в культурному просторі України, доступу громадян до культурних благ;
- визначення естетичного виховання дітей та юнацтва пріоритетом розвитку культури;
- забезпечення діяльності базової мережі закладів культури, закладів освіти сфери культури;
- підтримка діяльності у сфері культури, пов'язаної з виготовленням і розповсюдженням електронних та друкованих засобів масової інформації, аудіо- та аудіовізуальної продукції, розробленням комп'ютерних технологій та підвищенням їх потенціалу для розширення доступу та залучення громадськості до діяльності у сфері культури тощо;
- пропагування української національної культури у всій її різноманітності за кордоном та світового культурного надбання в Україні;
- підтримка вітчизняного виробника у сфері культури;
- забезпечення розвитку міжнародного культурного співробітництва;
- створення страхового фонду документації про культурні цінності та документів на об'єкти культурної спадщини.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 24. – С. 168.

3. Про Концепцію державної політики в галузі культури на 2005-2007 роки : Закон України від 03.03.2005 р. № 2460-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 16. – С. 264.

4. Про захист суспільної моралі : Закон України від 20.11.2003 р. № 1296-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 14. – С. 192.

5. Про затвердження Положення про Міністерство культури України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 р. № 495 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-п>. – Назва з екрану.

6. Про затвердження Положення про Експертну раду Міністерства культури України з питань захисту суспільної моралі : Наказ Міністерства культури України від 03.11.2016 р. № 986 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1522-16>. – Назва з екрану.

7. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

8. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

9. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

10. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

11. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

12. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

13. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

ТЕМА 14. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я

Лекція – 2 години.

«Охорона здоров'я» як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Основні принципи державної політики у сфері охорони здоров'я. Права й обов'язки громадян у сфері охорони здоров'я. Трансплантація органів в Україні: поняття, проблеми та нормативно-правове забезпечення. Види, підстави та порядок надання психіатричної допомоги, а також презумпція психічного здоров'я за Законом України «Про психіатричну допомогу» від 22.02.2000 р. Санітарно-епідеміологічний нагляд: поняття, суб'єкти, функції.

Практичне заняття – 2 години, самостійна робота – 6 годин.

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

Практичне заняття:

1. «Охорона здоров'я» як об'єкт адміністративно-правового регулювання.
2. Основні принципи державної політики у сфері охорони здоров'я.
3. Права й обов'язки громадян у сфері охорони здоров'я.
4. Трансплантація органів в Україні: поняття, проблеми та нормативно-правове забезпечення.
5. Види, підстави та порядок надання психіатричної допомоги, а також презумпція психічного здоров'я за Законом України «Про психіатричну допомогу» від 22.02.2000 р.
6. Санітарно-епідеміологічний нагляд: поняття, суб'єкти, функції.

Самостійна робота:

1. Медична реформа в Україні.
2. Страхування в Україні.
3. Правовий статус Пенсійного фонду України.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

Кожна людина має природне невід’ємне і непорушне право на охорону здоров’я. Суспільство й держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров’я та збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров’я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту й відпочинку населення, розв’язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя.

Основи законодавства України про охорону здоров’я визначають правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров’я в Україні, регулюють суспільні відносини у цій сфері з метою забезпечення гармонійного розвитку фізичних і духовних сил, високої працездатності й довголітнього активного життя громадян, усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров’я, попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, поліпшення спадковості.

Основними принципами охорони здоров’я в Україні є:

- визнання охорони здоров’я пріоритетним напрямом діяльності суспільства й держави, одним з головних чинників виживання та розвитку народу України;
- дотримання прав і свобод людини й громадянина у сфері охорони здоров’я та забезпечення пов’язаних з ними державних гарантій;
- гуманістична спрямованість, забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей над класовими, національними, груповими або індивідуальними інтересами, підвищений медико-соціальний захист найбільш вразливих верств населення;
- рівноправність громадян, демократизм і загальнодоступність медичної допомоги та інших послуг у сфері охорони здоров’я;
- відповідність завданням і рівню соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, наукова обґрунтованість, матеріально-технічна й фінансова забезпеченість;

- орієнтація на сучасні стандарти здоров'я та медичної допомоги, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у сфері охорони здоров'я;
- попереджувально-профілактичний характер, комплексний соціальний, екологічний та медичний підхід до охорони здоров'я;
- багатокладність економіки охорони здоров'я та багатоканальність її фінансування, поєднання державних гарантій з демонополізацією та заохоченням підприємництва і конкуренції;
- децентралізація державного управління, розвиток самоврядування закладів та самостійності працівників охорони здоров'я на правовій і договірній основі.

Кожен громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає:

- життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та соціальне обслуговування й забезпечення, який є необхідним для підтримання здоров'я людини;
- безпечне для життя та здоров'я навколишнє природне середовище;
- санітарно-епідемічне благополуччя території та населеного пункту, де він проживає;
- безпечні й здорові умови праці, навчання, побуту та відпочинку;
- кваліфіковану медичну допомогу, включаючи вільний вибір лікаря, вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій і закладу охорони здоров'я;
- достовірну та своєчасну інформацію про стан свого здоров'я та здоров'я населення, включаючи існуючі й можливі фактори ризику та їх ступінь;
- участь в обговоренні проектів законодавчих актів і внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- участь в управлінні охороною здоров'я та проведенні громадської експертизи з цих питань у порядку, передбаченому законодавством;

- можливість об'єднання в громадські організації з метою сприяння охороні здоров'я;
- правовий захист від будь-яких незаконних форм дискримінації, пов'язаних із станом здоров'я;
- відшкодування заподіяної здоров'ю шкоди;
- оскарження неправомірних рішень і дій працівників, закладів та органів охорони здоров'я.

Основна література:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Про Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – С. 19.

3. Про протидію захворювання на туберкульоз : Закон України від 05.07.2001 р. № 2586-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 49. – С. 258.

4. Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – С. 86.

5. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів : Закон України від 16.07.1999 р. № 1007-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – С. 377.

6. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – С. 143.

7. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – С. 78.

8. Про Товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28.11.2002 р. № 330-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 5. – С. 47.

9. Про Положення про Пенсійний фонд України : Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 384/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/384/2011>. – Назва з екрану.

10. Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.06.1999 р. № 1109 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-п>. – Назва з екрану.

11. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-п>. – Назва з екрану.

12. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 647 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/647-2015-п>. – Назва з екрану.

13. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.

14. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.

15. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.

16. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

17. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.

18. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.

19. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376 с.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»

1. Історія виникнення й розвитку адміністративного права України.
2. Адміністративне право як навчальна дисципліна: поняття та структура.
3. Поняття та джерела науки адміністративного права. Відомі науковці України з адміністративного права.
4. Концепції адміністративного права.
5. Предмет адміністративно-правового регулювання.
6. Метод, способи та типи адміністративно-правового регулювання.
7. Система адміністративного права як галузі права. Місце, яке посідає в ній адміністративне судочинство України.
8. Точки дотику та відмінності адміністративного й конституційного права.
9. Точки дотику та відмінності адміністративного й кримінального права.
10. Точки дотику та відмінності адміністративного й трудового права.
11. Адміністративне право, цивільне право та сімейне право: порівняльна характеристика.
12. Управління як категорія адміністративного права. Види управління.
13. Соціальне управління: поняття, види та ознаки.
14. Поняття та ознаки державного управління. Три підходи щодо розуміння державного управління в адміністративному праві.
15. Поняття та ознаки адміністративно-правових відносин.
16. Юридичні факти, що породжують, змінюють та припиняють адміністративно-правові відносини.
17. Основні класифікації адміністративно-правових відносин (матеріальні, процедурні та процесуальні; організаційні та юрисдикційні; вертикальні та горизонтальні)

18. Поняття й ознаки адміністративно-правових норм.
19. Структура адміністративно-правової норми. Особливості дії адміністративно-правових норм у просторі, часі та за колом осіб.
20. Початкові адміністративно-правові норми та адміністративні норми-правила поведінки.
21. Матеріальні та процедурні адміністративно-правові норми.
22. Систематизація адміністративно-правових норм (законодавства).
23. Охарактеризуйте положення Кодексу України про адміністративні правопорушення.
24. Охарактеризуйте положення Кодексу адміністративного судочинства України.
25. Поняття та види джерел адміністративного права.
26. Нормативно-правові акти як джерела адміністративного права: поняття та класифікація.
27. Нормативні договори як джерела адміністративного права.
28. Поняття та види методів реалізації виконавчої влади (методи прямої дії та непрямого впливу; адміністративні та економічні методи).
29. Переконання й заохочення як сучасні методи реалізації виконавчої влади.
30. Поняття адміністративного примусу та види заходів адміністративного примусу.
31. Поняття форми реалізації виконавчої влади. Адміністративний договір як правова форма реалізації виконавчої влади.
32. Поняття та класифікація правових форм реалізації виконавчої влади.
33. Поняття та класифікація неправових форм реалізації виконавчої влади.
34. Поняття, ознаки та приклади заходів адміністративного попередження.
35. Поняття, ознаки та приклади заходів адміністративного припинення.
36. Поняття, ознаки та приклади адміністративних заходів процесуально-забезпечувального характеру.

37. Загальна характеристика адміністративно-відновлювальних заходів та заходів адміністративної відповідальності.
38. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.
39. Поняття та ознаки адміністративного проступку. Поняття складу адміністративного проступку.
40. Суб'єкт адміністративного проступку: поняття, класифікація, порівняльна характеристика з суб'єктом адміністративної відповідальності.
41. Суб'єктивна сторона складу адміністративного проступку (з прикладами з КУпАП).
42. Об'єкт адміністративного проступку: поняття та класифікація.
43. Об'єктивна сторона адміністративного проступку: поняття та ознаки.
44. Шкідливі наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони адміністративного проступку (з прикладами з КУпАП).
45. Місце і час як обов'язкові ознаки об'єктивної сторони адміністративного проступку (з прикладами з КУпАП).
46. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони адміністративного проступку (з прикладами з КУпАП).
47. Поняття та класифікація адміністративних стягнень. Види адміністративних стягнень за чинним КУпАП.
48. Попередження, штраф і штрафні бали як адміністративні стягнення.
49. Оплатне вилучення предмета та конфіскація предмета як адміністративні стягнення.
50. Позбавлення спеціального права, права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю як адміністративне стягнення.
51. Громадські роботи та виправні роботи як адміністративні стягнення.
52. Адміністративний арешт та арешт з утриманням на гауптвахті.
53. Поняття, стадії та види провадження у справах про адміністративні правопорушення.
54. Поняття та класифікація суб'єктів адміністративного права. Співвідношення суб'єкта адміністративного права і суб'єкта адміністративних правовідносин.

55. Адміністративна правоздатність: поняття та особливості.
56. Адміністративна дієздатність: поняття та особливості.
57. Адміністративна деліктоздатність: поняття та особливості.
58. Умови обмеження адміністративної правосуб'єктності.
59. Іноземці та особи без громадянства як суб'єкти адміністративного права.
60. Поняття та види публічної служби. Публічна служба як правовий інститут адміністративного права.
61. Принципи публічної служби.
62. Президент України як суб'єкт адміністративного права.
63. Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права.
64. Поняття та ознаки адміністративних послуг.
65. Класифікація адміністративних послуг.
66. Поняття «державного управління» та «публічної адміністрації» в сучасних умовах.
67. Цілі та функції діяльності органів публічної адміністрації.
68. Реформа адміністративного права та адміністративна реформа: поняття та співвідношення.
69. Напрями реформи адміністративного права.
70. Напрями адміністративної реформи.
71. Правове забезпечення функціонування органів публічної адміністрації.
72. Поняття і принципи кадрового забезпечення органів публічної адміністрації. Принципи, які порушують основи кадрової політики (родинні зв'язки, кумівство, земляцтво, товариські стосунки тощо).
73. Нормативно-правові акти, спрямовані на впровадження принципу гендерної рівності у органах публічної адміністрації.
74. Аргументи «за» та «проти» квотування представництва жінок у органах державної влади.
75. Стиль управління в органах публічної адміністрації (органах державного управління): поняття і види.
76. Режим діяльності органів публічної адміністрації (режим державного управління): поняття та види.
77. Центральні органи виконавчої влади: поняття та види.

78. Органи управління загальної компетенції. Галузеве, між-галузеве регіональне управління в умовах адміністративної реформи.
79. Бюрократія та бюрократизм (формалізм) в органах публічної адміністрації.
80. Основні концепції бюрократії.
81. Передумови виникнення бюрократизму (формалізму) в органах публічної адміністрації.
82. Правовий нігілізм та форми його прояву в діяльності органів державної виконавчої влади.
83. Поняття та види корупції.
84. Історія розвитку антикорупційного законодавства в Україні (період 1991-2017 рр.).
85. Поняття адміністративно-політичної сфери та основні цілі публічного адміністрування у цій сфері.
86. Особливості управління і публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.
87. Поняття соціально-культурної сфери та основні цілі публічного адміністрування у цій сфері.
88. Основні ознаки соціально-культурної сфери.
89. Особливості управління і публічного адміністрування в соціально-культурній сфері.
90. Поняття економічної (господарської) сфери та основні напрямки публічного адміністрування у цій сфері.
91. Основні ознаки економічної (господарської) сфери.
92. Поняття, цілі та види оборони в Україні.
93. Завдання територіальної оборони України.
94. Поняття та завдання цивільного захисту за Кодексом цивільного захисту України.
95. Воєнна доктрина України.
96. Поняття національної безпеки та її об'єкти.
97. Суб'єкти забезпечення національної безпеки в Україні.
98. Принципи освіти та їх реалізація в адміністративному праві.
99. Структура освіти в Україні, освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні в Україні.
100. «Культура» як об'єкт адміністративно-правового регулювання.

- 101. Основні принципи державної політики у сфері культури.
- 102. Обмеження та заборони, передбачені Законом України «Про захист суспільної моралі».
- 103. «Охорона здоров'я» як об'єкт адміністративно-правового регулювання.
- 104. Основні принципи державної політики у сфері охорони здоров'я.
- 105. Права та обов'язки громадян у сфері охорони здоров'я.

**ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ
НАВЧАННЯ**

1. Історія формування та розвитку адміністративного права.
2. Поняття та загальна характеристика науки адміністративного права.
3. Адміністративне право як учбова дисципліна: поняття, структура та система.
4. Адміністративне право – важлива частина сучасного публічного права.
5. Адміністративне право як галузь права.
6. Сучасні підходи до визначення предмета й метода адміністративно-правового регулювання.
7. Метод адміністративно-правового регулювання: поняття і класифікація.
8. Система адміністративного права як галузі права. Інститути адміністративного права.
9. Порівняльна характеристика адміністративного права з іншими галузями права України.
10. Адміністративно-правова норма: поняття, ознаки й класифікація.
11. Структура адміністративно-правової норми та її особливості.
12. Дія адміністративно-правових норм у часі, у просторі та за колом осіб.
13. Загальна характеристика джерел адміністративного права.
14. Конституція України як джерело адміністративного права.
15. Закони й підзаконні акти України як джерела адміністративного права.
16. Міжнародні договори як джерела адміністративного права.
17. Проблеми систематизації адміністративно-правових норм (адміністративного законодавства).

18. Перспективи розвитку адміністративно-процесуального законодавства України.
19. Поняття адміністративно-правових відносин та їх ознаки.
20. Класифікація адміністративно-правових відносин.
21. Загальна характеристика юридичних фактів, що породжують, змінюють або припиняють адміністративно-правові відносини.
22. Події як юридичні факти, що породжують, змінюють та припиняють адміністративно-правові відносини.
23. Дії як юридичні факти, що породжують, змінюють та припиняють адміністративно-правові відносини.
24. Структура адміністративно-правових відносин.
25. Суб'єкт адміністративно-правових відносин: поняття, ознаки й класифікація.
26. Об'єкт і зміст адміністративно-правових відносин.
27. Державне управління як різновид соціального управління та його ознаки.
28. Співвідношення державного управління, суспільного управління і місцевого самоуправління.
29. Виконавча влада: поняття, ознаки та співвідношення з державним управлінням.
30. Функції державного управління.
31. Принципи державного управління та їх правовий зміст.
32. Роль державного управління в умовах проведення адміністративної реформи.
33. Адміністративна правосуб'єктність.
34. Загальна характеристика колективних суб'єктів адміністративного права.
35. Президент України як суб'єкт адміністративного права.
36. Органи державної виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.
37. Державна служба в Україні як інститут адміністративного права.
38. Державні службовці та їх види.
39. Порядок проходження державної служби (прийняття на державну службу, кар'єра в державних органах, припинення державної служби).

40. Права, обов'язки та відповідальність державних службовців.
41. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права.
42. Організації як суб'єкти адміністративного права.
43. Спеціальна адміністративна правосуб'єктність індивідуальних суб'єктів адміністративного права.
44. Повна і часткова адміністративна дієздатність.
45. Громадяни України як суб'єкти адміністративного права.
46. Права й обов'язки громадян у сфері державного управління.
47. Іноземці й особи без громадянства як суб'єкти адміністративного права.
48. Адміністративно-правовий статус біженців.
49. Суб'єкти дозвільної системи.
50. Поняття форми реалізації державної виконавчої влади та її види.
51. Загальна характеристика правових форм реалізації державної виконавчої влади.
52. Правотворча та правозастосовна форма реалізації державної виконавчої влади.
53. Правові акти виконавчої влади та їх класифікація.
54. Адміністративний договір: поняття, зміст та ознаки.
55. Загальна характеристика неправових форм реалізації державної виконавчої влади.
56. Поняття та класифікація методів реалізації державної виконавчої влади.
57. Переконавання, заохочення та примус як методи реалізації державної виконавчої влади.
58. Адміністративно-правовий примус: поняття і зміст.
59. Адміністративна відповідальність: поняття і ознаки.
60. Адміністративний процес як інститут адміністративного права.
61. Поняття адміністративного проступку та його ознаки.
62. Загальна характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення.
63. Сутність законності у сфері реалізації державної виконавчої влади.
64. Дисципліна в органах державної виконавчої влади.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»

Нормативні акти

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради РСР. – 1984. – № 51. – С. 1122.
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 6.07.2005 р. № 2747-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – С. 446.
4. Митний кодекс України: Кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45, № 46-47. – С. 52.
5. Цивільного захисту України : Кодекс України від 2.10.2010 р. № 5403-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34-35. – С. 458.
6. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3373-VI // Відомості Верховної Ради. – 2012. – № 19-20. – С. 179.
7. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 1. – С. 1.
8. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 13. – С. 222.
9. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради. – 2011. – № 38. – С. 385.
10. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної ради. – 1999. – № 20-21. – С. 190.

11. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 24. – С. 170.
12. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 4. – С. 43.
13. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 2.06.2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 31. – С. 545.
14. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 2-3. – С. 12.
15. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – С. 190.
16. Про звернення громадян : Закон України від 2.10.1996 р. № 393/96-ВР // Вісник Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
17. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – С. 314.
18. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8.09.2005 р. № 2866-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – С. 561.
19. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 49. – С. 2056.
20. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII // відомості Верховної Ради. – 2018. – № 24. – С. 212.
21. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 47. – С. 2051.
22. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 1.06.2010 р. № 2411-VI // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 40. – С. 527.
23. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 24. – С. 168.

24. Про Концепцію державної політики в галузі культури на 2005-2007 роки : Закон України від 03.03.2005 р. № 2460-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 16. – С. 264.
25. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 399. – С. 333.
26. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення : Закон України від 23.09.1997 р. № 538/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 48. – С. 296.
27. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24.12.1993 р. № 3814-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – С. 86.
28. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – С. 64.
29. Про Фонд державного майна України : Закон України від 9.12.2011 р. № 4107-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 28. – С. 311.
30. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-XIII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 50. – С. 472.
31. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5.07.2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 29. – С. 389.
32. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – С. 238.
33. Про Збройні сили України : Закон України від 6.12.1991 р. № 1934-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 1934-XII. – С. 108.
34. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – С. 385.

35. Про оборону України : Закон України від 6.12.1992 р. № 1932-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 9. – С. 107.
36. Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України від 12.12.1991 р. № 1975-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 15. – С. 188.
37. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 44. – С. 416.
38. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 28. – С. 250.
39. Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав : Закон України від 2.03.2000 р. № 1518-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – С. 144.
40. Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України : Закон України від 22.02.2000 р. № 1479-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 17. – С. 122.
41. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5.03.1998 р. № 183/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – С. 237.
42. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – С. 382.
43. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3.04.2003 р. № 661-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 27. – С. 208.
44. Про Службу зовнішньої розвідки України : Закон України від 1.12.2005 р. № 3160-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 8. – С. 94.
45. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 № 876-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 17. – С. 594.
46. Про освіту : Закон України від 5.09.2017 р. № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38-39. – С. 380.

47. Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 49. – С. 259.
48. Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 46. – С. 393.
49. Про загальну середню освіту : Закон України від 13.05.1999 р. № 651-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 28. – С. 230.
50. Про професійно-технічну освіту : Закон України від 10.02.1998 р. № 103/98 ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 32. – С. 215.
51. Про вищу освіту : Закон України від 1.06.2014 р. № 2145-XIX // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38. – С. 2004.
52. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2000 р. № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 30. – С. 142.
53. Про наукову та науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 3. – С. 25.
54. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 24. – С. 168.
55. Про захист суспільної моралі : Закон України від 20.11.2003 р. № 1296-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 14. – С. 192.
56. Про Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – С. 19.
57. Про протидію захворювання на туберкульоз : Закон України від 05.07.2001 р. № 2586-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 49. – С. 258.
58. Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – С. 86.

59. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів : Закон України від 16.07.1999 р. № 1007-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – С. 377.
60. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – С. 143.
61. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – С. 78.
62. Про Товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28.11.2002 р. № 330-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 5. – С. 47.
63. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-п>
64. Про схвалення Концепції Державної цільової науково-технічної програми використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 р. № 1588-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1588-2009-р>. – Назва з екрану.
65. Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми використання в органах виконавчої влади програмного забезпечення з відкритим кодом на 2012-2015 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1269 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1269-2011-%D0%BF>. – Назва з екрану.
66. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-п>. – Назва з екрану.
67. Про затвердження Програми кадрового забезпечення державної служби та Програми роботи з керівниками державних підприємств, установ і організацій : Указ Президента України

- від 10.11.1996 р. № 1035/95 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1035/95>. – Назва з екрану.
68. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – С. 190.
69. Про деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів : Постанова Кабінету Міністрів України від 5.04.2014 р. № 85 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/85-2014-п>. – Назва з екрану.
70. Конвенция об политических правах женщин от 7.04.1954 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_156. – Назва з екрану.
71. Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція ООН від 19.12.1980 р. – Ратифікована Президіумом Верховної Ради СРСР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_207. – Назва з екрану.
72. Про підвищення соціального статусу жінок в Україні : Указ Президента України від 25.04.2001 р. № 283/2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/283/2001>. – Назва з екрану.
73. Про утворення Національного агентства з питань запобігання корупції : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 118 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2015-%D0%BF>
74. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10.11.2015 р. № 772-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 1. – С. 1.
75. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2004 р. № 442 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-п>. – Назва з екрану.

76. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : Постанова Кабінету Міністрів України від 2.07.2014 р. № 228 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-п>. – Назва з екрану.
77. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 р. № 281 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-п>. – Назва з екрану.
78. Про затвердження Положення про Міністерство культури України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 р. № 495 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-п>. – Назва з екрану.
79. Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 р. № 341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341-2014-п>. – Назва з екрану.
80. Про затвердження Положення про Державне агентство України з питань кіно : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2014 р. № 277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/277-2014-п>. – Назва з екрану.
81. Про Положення про Пенсійний фонд України : Указ Президента України від 6.04. 2011 р. № 384/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/384/2011>. – Назва з екрану.
82. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2004 р. № 442 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-п>. – Назва з екрану.
83. Про Положення про Міністерство фінансів України : Указ Президента України від 8.04.2011 р. № 446/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/446/2011>. – Назва з екрану.

84. Про Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України : Указ Президента України від 31.05.2011 р. № 634/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/634/2011>. – Назва з екрану.
85. Про затвердження Положення Про державну службу експортного контролю України : Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 р. № 159 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-п>. – Назва з екрану.
86. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>. – Назва з екрану.
87. Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 676 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/676-2014-п>. – Назва з екрану.
88. Про затвердження Положення про Державну службу статистики України : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 р. № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-п>. – Назва з екрану.
89. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про нову редакцію воєнної доктрини України» : Указ Президента України від 2.09.2015 р. № 555/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015> Назва з екрану.
90. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 671 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-п>. – Назва з екрану
91. Про затвердження Положення про Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України :

- Указ Президента України від 8.04.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/437/2011>. – Назва з екрану.
92. Про додаткові заходи щодо підтримки молодих вчених : Указ Президента України від 8.04.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/437/2011>. – Назва з екрану.
93. Про затвердження Положення про Міністерство Освіти і науки України : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-п>. – Назва з екрану.
94. Про затвердження Положення про Міністерство культури України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09..2014 р. № 495 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-п>. – Назва з екрану.
95. Про затвердження Положення про Експертну раду Міністерства культури України з питань захисту суспільної моралі : Наказ Міністерства культури України від 03.11.2016 р. № 986 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1522-16>. – Назва з екрану.
96. Про Положення про Пенсійний фонд України : Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 384/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/384/2011>. – Назва з екрану.
97. Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.06.1999 р. № 1109 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-п> Назва з екрану.
98. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-п>. – Назва з екрану.

99. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 647 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/647-2015-п>. – Назва з екрану.

Спеціальна література

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: Авер'янов В. Б. (голова). – К. : Видавництво Юридична Думка, 2004. – 584 с.
2. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України: доктринальні аспекти реформування / Авер'янов В. Б. // Право України. – 1998. – № 8.
3. Авер'янов В. Б. Реформування Українського адміністративного права: черговий етап // Право України. – 2000. – № 7.
4. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть) : учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2001. – 288 с.
5. Гриценко І. С. Загальне адміністративне право : підруч. / І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.
6. Іванов В. Історія держави і права України : підруч. / В. Іванов. – К. : МАУП, 2007. – 552 с.
7. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.
8. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
9. Кузьменко О. В. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навч. посіб. / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Пругатир, М. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.
10. Кузьменко О. В. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / за ред. О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 568 с.

11. Куйбіда Р. О. Шишкін В. І. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.
12. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.
13. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : монографія / Р. С. Мельник. – Х. : Вид-во Харківського національного університету внутрішніх справ, 2010. – 398 с.
14. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность : учеб. пособ. / А. И. Миколенко. – 3-е изд., перераб. и доп. – Х. : – Одиссей, 2007. – 360 с.
15. Миколенко А. И. Производство по делам об административных правонарушениях. Производство по исполнению постановления в части возмещения имущественного ущерба / А. И. Миколенко // Кодекс Украины об административных правонарушениях : науч.-практ. ком. / А. С. Васильев, В. Н. Гаращук, Е. В. Додин и др. ; под общ. ред. А. С. Васильева, А. И. Миколенко. – 7-е изд., перераб. и доп. – Х. : Одиссей, 2010. – 1088 с.
16. Миколенко О. І. Теорія адміністративного процедурного права : монографія / О. І. Миколенко. – Харків : Бурун Книга, 2010. – 336 с.
17. Терлюк І. Історія держави і права України (Доновітній час) / І. Терлюк. – К. : Атіка, 2006. – 459 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Відомості Верховної Ради України.
2. Урядовий кур'єр.
3. Голос України.
4. Офіційний вісник України.
5. <http://rada.gov.ua/>
6. <http://www.lawbook.org.ua>

Навчальне видання

**Баламуш Мар'яна Анатоліївна,
Нижникова Вікторія Віталіївна**

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

*методичні вказівки (рекомендації)
для студентів заочного відділення
економіко-правового факультету*

Спеціальність: 081 «Право»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Підписано до друку 05.04.2019.
Формат 60х84/16. Ум.-друк.арк. 9,5. Наклад 100 прим.
Зам. № 1903-13.

Видавець ПП «Фенікс»
(свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.2002)
65009, м.Одеса, вул. Зоопаркова, 25, тел.(048)7777-591
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.law-books.od.ua